

**Załącznik
do uchwały Nr IX/60/19
Rady Miejskiej w Pieniężnie
z dnia 25 czerwca 2019 r.**

***Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Pieniężno na lata 2018 – 2021***

***Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Pięńszno na lata 2018 – 2021***

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Dominika Ścieżyńska

Michał Kozielski

Wiktor Zachar

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	7
1.1 Podstawa prawna opracowania	7
1.2 Cel i zakres opracowania	7
1.3 Metodyka opracowania	7
2. Streszczenie	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe	11
3.1 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności	11
3.2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)	11
3.3 Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	11
3.4 Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	12
3.5 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2022	12
4. Charakterystyka ogólna gminy Pieniężno	13
4.1 Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne	13
4.2 Rolnictwo i sposób użytkowania terenu	16
4.3 Demografia	17
4.4 Działalność gospodarcza	17
4.5 Turystyka i zabytki	19
5. Ocena stanu środowiska	20
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	20
5.1.1 Ocena stanu	20
5.1.2 Analiza SWOT	22
5.2 Zagrożenia hałasem	23
5.2.1 Ocena stanu	23
5.2.2 Analiza SWOT	24
5.3 Pola elektromagnetyczne	24
5.3.1 Ocena stanu	24
5.3.2 Analiza SWOT	25
5.4 Gospodarowanie wodami	25
5.4.1 Ocena stanu	25
5.4.2 Analiza SWOT	33
5.5 Gospodarka wodno-ściekowa	33
5.5.1 Ocena stanu	33

5.5.2	Analiza SWOT	34
5.6	Zasoby geologiczne	34
5.6.1	Ocena stanu	34
5.6.2	Analiza SWOT	35
5.7	Gleby.....	35
5.7.1	Ocena stanu	35
5.7.2	Analiza SWOT	36
5.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	36
5.8.1	Ocena stanu	36
5.8.2	Analiza SWOT	39
5.9	Zasoby przyrodnicze	40
5.9.1	Ocena stanu	40
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami.....	43
5.10.1	Ocena stanu.....	43
5.10.2	Analiza SWOT.....	43
6.	Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	44
7.	Podsumowanie realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska z prognozą na lata obowiązywania aktualnego POŚ.....	45
8.	Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym	46
9.	System realizacji programu ochrony środowiska.....	52
9.1	Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska.....	52
9.1.1	Instrumenty prawne.....	52
9.1.2	Instrumenty finansowe.....	52
9.1.3	Instrumenty społeczne	53
9.1.4	Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne.....	53
9.2	Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska.....	54
9.3	Sprawozdawczość	57
9.4	System instytucji zaangażowanych w realizację Programu Ochrony Środowiska.....	57
9.5	Wykaz interesariuszy.....	57
10.	Spis tabel.....	59
11.	Spis rysunków	60
12.	Wykorzystane opracowania i akty prawne.....	61

Wykaz skrótów

SKRÓT	OBJAŚNIENIE
aPWŚK	Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju
ARIMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ARR	Agencja Rynku Rolnego
BDL	Bank Danych Lokalnych
BEiŚ	Strategia "Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko"
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
EFR	Europejski Fundusz Rolny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FAPA	Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa
FS	Fundusz Spójności
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDLP	Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JCWPj	Jednolita część wód powierzchniowych jeziornych
JCWPprze	Jednolita część wód powierzchniowych przejściowych
JCWPprzy	Jednolita część wód powierzchniowych przybrzeżnych
JCWPrz	Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KSCHR	Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
KWPSP	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
LIFE+	Program działań na rzecz środowiska i klimatu na lata 2014-2020
LNG	Skroplony gaz ziemny
LOP	Liga Ochrony Przyrody
MPZP	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MŚP	Sektor małych i średnich przedsiębiorstw
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO	Organizacja pozarządowa (non governmental organisation)
OChK	Obszar chronionego Krajobrazu
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OSCHR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSN	Obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PEM	Pole elektromagnetyczne

PK	Park Krajobrazowy
PKP PLK	PKP Polskie Linie Kolejowe
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POE	Pozarządowe Organizacje Ekologiczne
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020
POPT	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013
POŚ	Program Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno na lata 2018-2021
PPIS	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
PSH	Państwowa Służba Hydrogeologiczna
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RPO	Regionalny Program Operacyjny województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
ŚSOR	Średniookresowa Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)
SIEG	Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki
TEN-T	Transeuropejska sieć transportowa
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

1. Wstęp

Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla gminy Pieniężno na lata 2018-2021 jest art. 17. ust. 1 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1], który nakłada na organy wykonawcze – w tym przypadku gminę – obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1]. Program ochrony środowiska w tym konkretnym przypadku podlega zaopiniowaniu przez organy wykonawcze powiatu. Przy opracowaniu polityki ochrony środowiska dla gminy Pieniężno obligatoryjne jest zapewnienie udziału społecznego na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. Zgodnie z art. 18.1 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1], Program ochrony środowiska dla gminy uchwała Rada Gminy. Z wykonania programów ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio Radzie Gminy. Niniejszy Program ochrony środowiska został zakwalifikowany do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 pkt. 2 ustawy OOS. We wrześniu 2015 r. zostały opublikowane przez Ministerstwo Środowiska „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” [1]), które są dokumentem pomocniczym adresowanym do organów wykonawczych i uchwałodawczych JST. „Wytyczne...” wskazują na elementy, które powinny zostać ujęte w POŚ bądź wzięte pod uwagę przy ich sporządzaniu.

Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program ochrony środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Metodyka opracowania

Punktem wyjścia przy opracowaniu Programu była analiza i ocena stanu ochrony środowiska i jego poszczególnych komponentów dla dziesięciu obszarów interwencji. Przy ocenie stanu został wykorzystany model D-P-S-I-R (drivingforces/czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania) stosowany przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejską Agencją Środowiska do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura modelu D-P-S-I-R pozwala na sprawne generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku. Przeprowadzona ocena stanu środowiska dała podstawę do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

Przy opracowaniu POŚ wykorzystano dane pochodzące m.in. z następujących źródeł:

- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Państwowa Inspekcja Sanitarna,
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej–Państwowy Instytut Badawczy,
- Państwowy Instytut Geologiczny,
- Urząd Marszałkowski,
- Urząd Wojewódzki,
- Starostwo Powiatowe,
- Urzędy Gminy.

2. Streszczenie

Czym jest Program Ochrony Środowiska?

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem kształtującym lokalną politykę środowiskową. Analizuje i ocenia istniejące uwarunkowania przyrodnicze. Przedstawia mocne i słabe strony każdego z komponentów środowiska oraz ocenia możliwe szanse poprawy stanu środowiska lub zagrożenia nieosiągnięcia standardów środowiskowych. Program Ochrony Środowiska wyznacza cele i kierunki działań jakie należy podjąć w perspektywie najbliższych lat aby poprawić stan środowiska przyrodniczego lub utrzymać go na poziomie zgodnym z przepisami prawa. Dokument przedstawia konkretne zadania inwestycyjne i nie inwestycyjne jakie będą zobowiązane podjąć instytucje ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska przedstawia również strukturę zarządzania i monitorowania postępu prac nad realizacją celów, kierunków i zadań w nim określonych. Dokument ten określa źródła finansowania w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020, które mogą być pomocne w realizacji niektórych zadań własnych i monitorowanych.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy Pieniężno

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 10 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Ocenie poddano następujące obszary/komponenty środowiska:

- 1) *Ochrona klimatu i jakości powietrza,*
- 2) *Zagrożenia hałasem,*
- 3) *Pola elektromagnetyczne,*
- 4) *Gospodarowanie wodami,*
- 5) *Gospodarka wodno-ściekowa,*
- 6) *Zasoby geologiczne,*
- 7) *Gleby,*
- 8) *Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,*
- 9) *Zasoby przyrodnicze,*
- 10) *Zagrożenie poważnymi awariami.*

Cele interwencji Programu Ochrony Środowiska

Przyjętymi celami ochrony środowiska dla gminy Pieniężno są:

1) Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza:

Cel: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych i osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza.

2) Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa:

Cel: Poprawa gospodarki wodno-ściekowej.

3) Obszar interwencji: Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami.

4) Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze:

Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

System zarządzania, monitorowania i finansowania Programu Ochrony Środowiska

Na potrzeby Programu Ochrony Środowiska, w tym sprawnego monitorowania postępu wdrażania przyjętej polityki środowiskowej ustalono odpowiednie wskaźniki monitorowania. Wskaźniki te opisują wartość bazową oraz wartość docelową jaka powinna być osiągnięta w wyniku realizacji określonych w programie celów środowiskowych.

Co dwa lata Burmistrz Pieniężna zobowiązany będzie do sporządzania Raportów z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe

Niniejszy POŚ realizując lokalną politykę ochrony środowiska sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju [4]. Program Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń POŚ z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w POŚ działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednorodnej polityki strategicznej i ekologicznej.

W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności

Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”

- i. Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska

Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”

- i. Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

- i. Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Transport

- i. Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Energia

- i. Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju
- ii. Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Środowisko:

- i. Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
- ii. Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami
- iii. Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Cel II – Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- i. Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej
- ii. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii
- iii. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich

Cel III – Poprawa stanu środowiska

- i. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Cel I – Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- i. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej
- ii. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2022

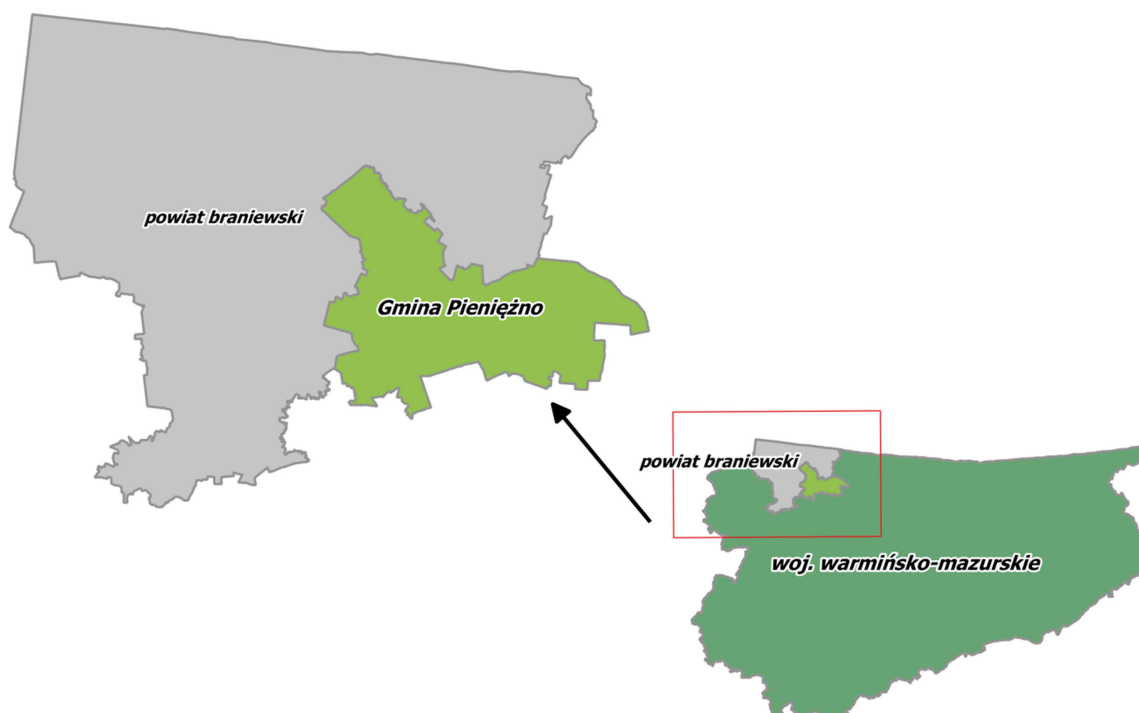
Cel V – Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- i. Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich

4. Charakterystyka ogólna gminy Pieniężno

Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

Gmina Pieniężno położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim.

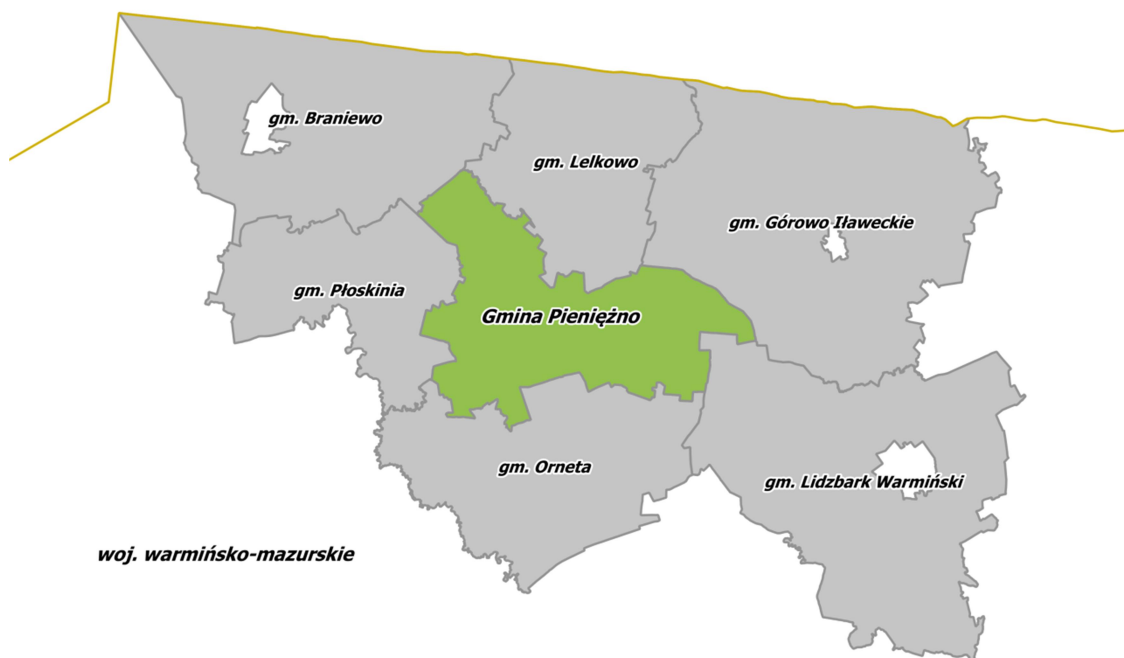

Rysunek 1. Położenie Gminy na tle powiatu i województwa.

Gmina Pieniężno graniczy z następującymi gminami:

- Braniewo – północny-zachód;
- Lelkowo – północ;
- Górowo Iławeckie – północny-wschód;
- Lidzbark Warmiński – wschód;
- Orneta – południe;
- Płoskinia – zachód.

W skład Gminy wchodzi jedno miasto i 38 miejscowości wiejskich (24 sołectwa). Sołectwa Gminy to: Białczyn-Gajle, Bornity, Cieszęta, Glebiska, Głądy - Kowale - Lubianka, Jesionowo, Jeziorko, Kajnity, Lechowo, Łoźnik, Łajsy - Pajtuny, Niedbałki, Pakosze - Brzostki, Pluty - Pełty, Posady - Kresiny, Piotrowiec, Radziejewo, Różanec - Borowiec, Sawity - Gaudyny, Wojnity, Wopy - Pawły, Wyrębiska, Żugienie, Kierpajny Wielkie. Głównym ośrodkiem administracyjnym i siedzibą władz samorządowych jest Pieniężno – miasto położone nad rzeką Wałszą.

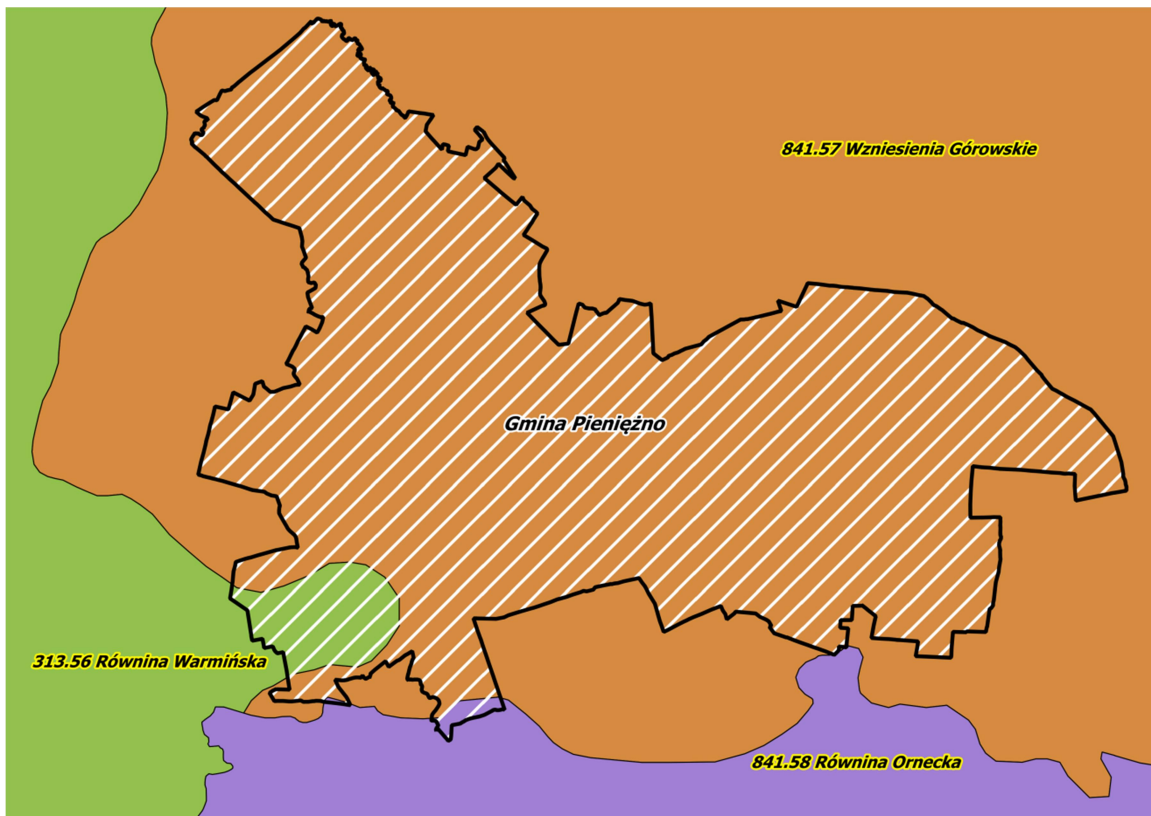
Rysunek 2. Położenie gminy Pięczęno na tle sąsiadujących gmin.

Gmina Pięczęno położona jest w bliskiej odległości od ośrodków przemysłowych i usługowych o znaczeniu regionalnym i subregionalnym w granicach województwa warmińsko-mazurskiego:

- 66,2 km od Olsztyna;
- 61,8 km od Elbląga.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski według J. Kondrackiego, gmina Pięczęno położona jest w obrębie:

- mezoregionu Wzniesienia Górowskie, Równina Ornecka;
- makroregionu Nizina Staropruska;
- podprovincji Pobrzeża Wschodnio-bałtyckie;
- prowincji Nizy Wschodniobałtycko-Białoruski;
- megaregionu Niż Wschodnioeuropejski.

Rysunek 3. Położenie Gminy pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski.

Gmina Pięczęno według podziału Gumińskiego leży w obrębie Wschodniobałtyckiej Dzielnicy Klimatycznej. Charakteryzuje się klimatem dość chłodnym, wilgotnym o wzrastających ku północnemu wschodowi wpływach klimatu kontynentalnego. Średnia temperatura roczna wynosi $7,5^{\circ}\text{C}$ na zachodzie i maleje do około $6-6,5^{\circ}\text{C}$ na wschodzie województwa. Opady atmosferyczne wynoszą od 500 do 650 mm. Okres wegetacyjny jest krótki; średnio trwa 200–205 dni w zachodniej części oraz 180–190 dni we wschodniej części województwa.

Rysunek 4. Położenie gminy Pieniężno na tle dzielnic klimatycznych.

Wzniesienia Górowskie są wysoczyzną morenową, o wysokości ponad 100m n.p.m. Ich kulminację tworzy kilka pasm moren czołowych pochodzących z recesji fazy pomorskiej zlodowacenia wiślańskiego. W regionie jest mało jezior.

Sąsiadująca ze Wzniesieniami Górowskimi Równina Ornecka jest sandrem rozciągającym się wzdłuż Drwęcy Warmińskiej (prawego dopływu Pasłęki)

Rolnictwo i sposób użytkowania terenu

Na terenie miasta i gminy przeważają gleby rdzawe z kompleksem gleb biellicowych i brunatnych. Na przeważającym obszarze występują gleby gruntów ornich z przewagą klas bonitacyjnych IV a i IV b. Gleby charakteryzują się kresowo odgórnie nadmiernym uwilgotnieniem oraz małą podatnością na degradację.

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Gminy.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia ogólna	24 294
Użytki rolne, w tym:	15 490
grunty orne	10 602
sady	21
łąki trwałe	1 816
pastwiska trwałe	2 672
grunty rolne zabudowane	319
grunty pod stawami	-
rowy	60
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	6 877
lasy	6532,5
grunty zadrzewione i zakrzewione	-
Grunty zabudowane i zurbanizowane	714

tereny mieszkaniowe	44
tereny przemysłowe	5
inne tereny zabudowane	40
zurbanizowane tereny niezabudowane	11
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	13
tereny komunikacyjne – drogi	560
tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	39
tereny komunikacyjne – inne tereny komunikacyjne	-
użytki kopalne	-
Grunty pod wodami	104
powierzchniowymi płynącymi	87
powierzchniowymi stojącymi	17
Nieużytki	1 104
Pozostałe – tereny różne	5
Użytki ekologiczne	-
Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	-
Tereny zdegradowane	-
Tereny zrehabilitowane	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy i GUS.

W strukturze użytkowania gruntów w Gminie dominują użytki rolne. Zajmują one prawie 64 % ogólnej powierzchni. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 6 877 ha, co stanowi 28,3 % powierzchni gminy Pieniężno. Powierzchnia zajmowana przez grunty zabudowane i zurbanizowane to 714 ha, z czego 44 ha to tereny mieszkaniowe. Udział terenów mieszkaniowych w Gminie wynosi 0,18 %. Z kolei tereny zajmowane przez drogi to 560 ha co stanowi 2,30 % powierzchni Gminy.

Podstawę działalności gospodarczej stanowi rolnictwo oraz chów bydła trzody chlewnej.

Demografia

Mieszkańcy gminy Pieniężno stanowią społeczność liczącą 6 495 osób. Wskaźnik gęstości zaludnienia w gminie kształtuje się na poziomie 26 osób/km², w powiecie braniewskim wskaźnik ten wynosi 35 osoby/km², a województwie warmińsko-mazurskim 59 osób/km². Struktura płci w gminie rozkłada się stosunkowo równomiernie.

Tabela 2. Liczba ludności w gminie Pieniężno w latach 2014-2017.

Rok	Ludność ogółem	Płeć	
		Kobiety	Mężczyźni
2014	6742	3248	3494
2015	6704	3223	3481
2016	6590	3175	3415
2017	6495	3123	3372

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy i GUS.

Działalność gospodarcza

Obszar gminy Pieniężno jest regionem typowo rolniczym o specyfice produkcji roślinnej i hodowli zwierząt. W Gminie zarejestrowanych jest 471 podmiotów gospodarki narodowej (dane GUS – stan na 24.09.2018 r.).

Tabela 3. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie gminy Pieniężno na koniec 2017 roku.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2017 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	63
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	43
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F. Budownictwo	48
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	105
H. Transport, gospodarka magazynowa	13
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4
J. Informacja i komunikacja	2
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	54
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
P. Edukacja	12
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
S. Pozostała działalność usługowa T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	55
Podmiotów ogółem	471

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS 2017).

Turystyka i zabytki

Na terenie gminy Pięno znajduje się wiele zabytkowych budowli, a także miejsc o znaczeniu historycznym. Na terenie gminy Pięno obiektami wpisanymi do rejestru zabytków prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (stan na 24 wrzesień 2018 r.) są:

- Kierpajny Wielkie
 - zespół dworski, XVIII-XIX, nr rej.: 69/83 z 25.08.1982:
 - dwór,
 - park,
 - wozownia, szach,
 - spichrz.
- Lechowo
 - kościół fil. pw. św. Jana Chrzciciela i św. Walentego, XIV-XX, nr rej.: L/4 z 13.03.1950.
- Łajsy
 - kościół fil. pw. św. Mikołaja, XIV-XIX, nr rej.: 653/67 z 12.10.1967,
 - cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w..
- Pięno
 - założenie urbanistyczne Starego Miasta, nr rej.: P/199 z 25.07.1957,
 - kościół par. pw. św.św. Apostołów Piotra i Pawła, XIV, 1895, nr rej.: 271/93 z 3.06.1993,
 - kościół szpitalny św.św. Jakuba i Rocha, XVI, 1 poł. XVII, nr rej.: 253/57 z 9.03.1957,
 - wieża po kościele ewangelickim, 1844-1851, nr rej.: 270/93 z 14.05.1993,
 - zamek kapituły, XIV-XIX, nr rej.: P/78 z 25.07.1957,
 - pozostałości obwarowań miejskich, XIV, nr rej.: P/200 z 25.07.1957,
 - ratusz, Rynek 3, XIV-XVIII, nr rej.: P/76 z 26.10.1957 (dec. ruina),
 - plebania, ob. dom mieszkalny, ul. Rynek 2, nr rej.: P/77 z 25.07.1957,
 - młyn, później magazyn, ob. nieużytkowany, ul. Dworcowa 17, 1928, nr rej.: A-4489 z 3.01.2008.
- Piotrowiec
 - kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, nr rej.: 654/67 z 12.10.1967
 - cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w.
 - cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w.
- Radziejewo
 - kościół par. pw. św. Antoniego, XIV, 1716, nr rej.: R/9 z 11.03.1957
- Pluty
 - kościół pw. św. Wawrzyńca, nr rej.: dec. z 28.11.67 oraz 87/85 z 12.02.1986

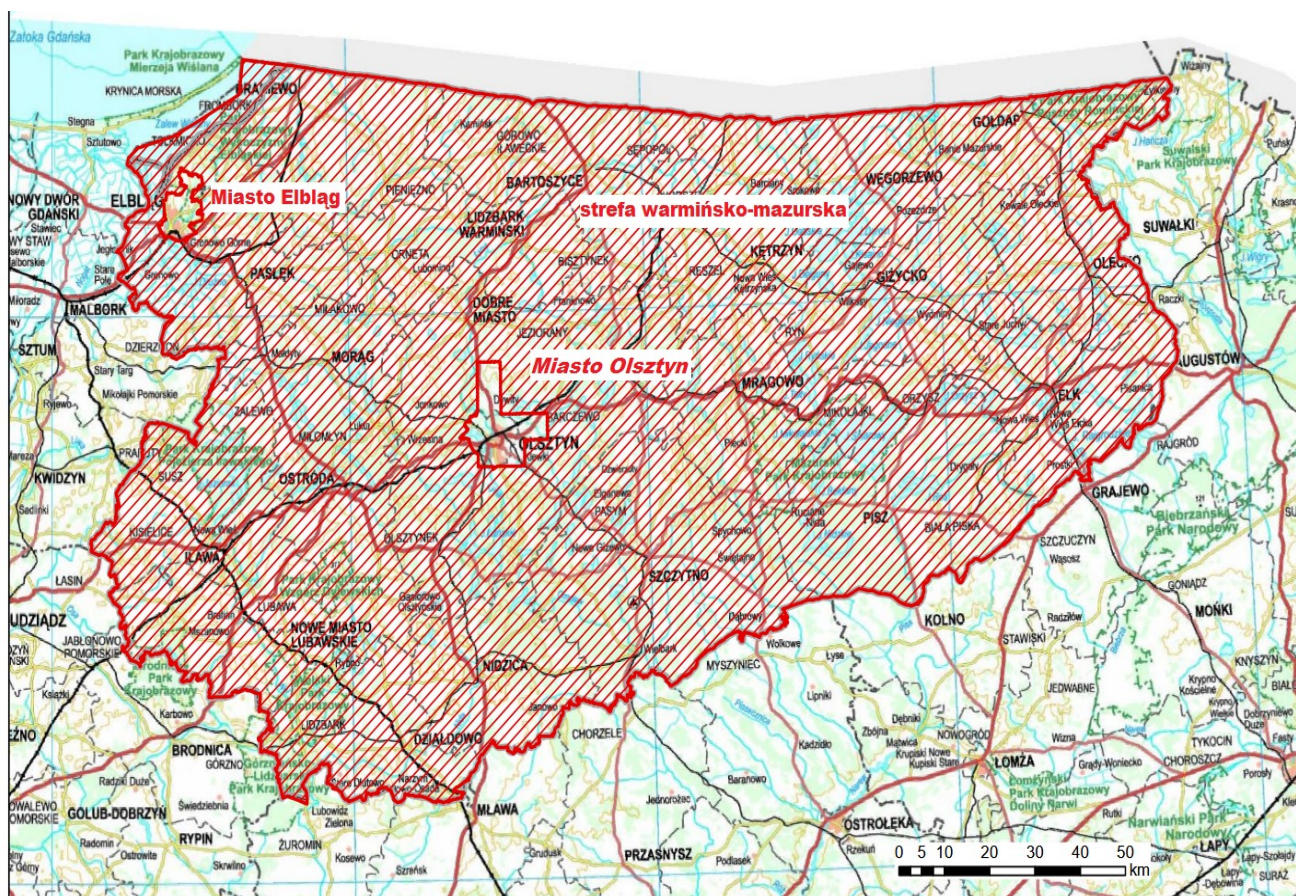
5. Ocena stanu środowiska

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Ocena stanu

Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oceny jakości powietrza dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, który wyniki swoich badań przedstawia w corocznych raportach.

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości powietrza, zgodnie z art. 26 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* [1] jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących poziomów substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników analiz i ocen w zakresie przestrzegania norm jakości powietrza. WIOŚ w Olsztynie, w ramach systemów oceny jakości powietrza prowadzi pomiary stężeń: SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, CO, benzenu, O₃ oraz Pb, As, Cd, Ni i B(a)P w pyłe PM₁₀ w powietrzu. Pomiary te wykonywane są w sposób ciągły (pomiar automatyczny) lub dobowy (pomiar manualny) w strefach, w których poziomy stężenie są wyższe od górnego progu oszacowania oraz w aglomeracjach o liczbie mieszkańców > 250 tys. Województwo warmińsko-mazurskie zostało podzielone na 3 strefy: miasto Olsztyn, miasto Elbląg i strefa warmińsko-mazurska.

Rysunek 5. Podział województwa warmińsko-mazurskiego na strefy.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r..

Na terenie gminy Pieniężno WIOŚ w Olsztynie nie wyznaczył punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy w tej samej strefie znajduje się w Ostródzie. Zgodnie z klasyfikacją stref, obszar Gminy znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej za rok 2016 i 2017.

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5} ¹	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ²	O ₃ ²
Kryterium ochrona zdrowia													
Rok 2016	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
Rok 2017	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin													
Rok 2016	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2
Rok 2017	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2016, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2017, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa B - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko dla PM_{2,5}),
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,
- klasa C1 - stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II,
- klasa D1 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

W strefie warmińsko-mazurskiej dla kryterium ochrony zdrowia odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych następujących substancji tj. benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu, zarówno w 2016 r. jak i w 2017 r. W przypadku benzo(a)pirenu, wynikowa klasa C jest efektem przekroczenia poziomu dopuszczalnego normy średniorocznej. Stężenia tego zanieczyszczenia ulegają rytmicznym zmianom w ciągu roku z uwagi na zwiększoną emisję w sezonie grzewczym, dlatego przekroczenia wynikają z poziomów notowanych w okresie zimowym. Z kolei w przypadku ozonu przekroczone jest stężenie i współczynnik AOT40 poziomu celu długotrwałego. Zakwalifikowano to zanieczyszczenie do klasy wynikowej **D2**.

Ponieważ na obszarze gminy Pieniężno nie są ulokowane żadne źródła emisji o szczególnych oddziaływaniach na środowisko, brakuje podstaw by przypuszczać, że wartości zanieczyszczeń środowiska na obszarze Gminy przewyższają wartości średnie oszacowane przez WIOŚ dla strefy, do której należy gmina Pieniężno. W związku z położeniem gminy Pieniężno w obrębie strefy warmińsko-mazurskiej, można spodziewać się na jej terenie zbliżonych stężeń zanieczyszczeń.

Dla kryterium ochrony roślin przekroczenia poziomu celu długoterminowego odnotowano jedynie dla ozonu. Strefa warmińsko-mazurska otrzymała klasę **D2** w 2016 roku i uległa polepszeniu w 2017 roku otrzymując klasę **D1**. Można na tej podstawie przypuszczać, że podobna sytuacja może mieć miejsce również na terenie gminy Pieniężno.

¹ wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji

² wg poziomu celu długoterminowego

Analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.

Obszar interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">→ potencjał terenów do wykorzystania na OZE (energia słoneczna, energia wiatru),→ sektor rolnictwa służący rozwojowi OZE (biomasa, biopaliwa),→ brak na terenie Gminy większych zakładów produkcyjnych emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,→ duży potencjał ograniczania emisji CO₂.	<ul style="list-style-type: none">→ przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji tj. ozonu i benzo(a)pirenu,→ znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych wprowadzonych do powietrza, głównie dwutlenku węgla pochodzącego z ogrzewania gospodarstw domowych przy użyciu węgla kamiennego,→ emisja ze źródeł indywidualnych tzw. „niska emisja”, szczególnie w sezonie grzewczym,→ niski stopień udziału OZE, w tym brak wykorzystania OZE w budynkach należących do Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">→ budowa ścieżek rowerowych,→ wymiana systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne – znacząca redukcja emisji CO₂,→ zwiększenie udziału OZE - znacząca redukcja emisji CO₂ – stale rosnąca popularność i dostępność nowych technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii,→ wymiana źródeł światła (ulicznego) na bardziej energooszczędne.	<ul style="list-style-type: none">→ zagrożenia dla zdrowia ludzi,→ zagrożenie dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (w tym sektor rolnictwa),→ zanieczyszczenia napływające z terenów sąsiednich.

Zagrożenia hałasem

Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 ust. 2 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13]. Aktualnie obowiązujące poziomy hałasu w środowisku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [15].

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- ¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- ²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- ³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Hałas przemysłowy

Źródłami hałasu przemysłowego są urządzenia i maszyny. Emitują one hałas o ograniczonym zasięgu oddziaływania i stanowią główną uciążliwość dla osób mieszkających w ich najbliższym otoczeniu. Na terenie Gminy przekroczenia norm hałasu powodowane mogą być przez pracujące maszyny rolnicze. Brak jest dużych zakładów przemysłowych.

Hałas komunikacyjny

Układ drogowy gminy tworzy system dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Przez obszar Gminy przebiegają istotne w skali regionu szlaki komunikacyjne, są to drogi wojewódzkie numer 507 (Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto), 510 (granica państwa - Lelkowo - Pieniężno), 512 (Pieniężno - Górowo Iławeckie - Bartoszyce - Szczurkowo).

Na terenie Gminy nie wyznaczono punktu monitoringu hałasu. Ze względu na wiejski charakter Gminy można stwierdzić, że na jej terenie nie występują przekroczenia norm.

Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów oraz coraz większe natężenie ruchu można przyjąć, że na terenie Gminy utrzymuje się tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Ruch prowadzony na pozostałych drogach jest niewielki i nie powoduje przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu.

Analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.

Obszar interwencji „Zagrożenie hałasem”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak dużych zakładów przemysłowych emitujących ponadnormatywne natężenie hałasu, → spójna sieć dróg lokalnych i regionalnych (gminnych, powiatowych i wojewódzkich), → dobry stan techniczny większości dróg.	→ brak punktu monitoringu poziomu hałasu komunikacyjnego, → zły stan techniczny części dróg.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ dostępność zewnętrznych źródeł finansowania (rozbudowa dróg, poprawa nawierzchni itp.), → podjęcie działań zmniejszających hałas samochodowy (stosowanie cichych nawierzchni, dźwiękoszczelnych okien, działania organizacyjne itp.), → realizacja założeń Programów ochrony środowiska przed hałasem.	→ brak rozwiązań technicznych służących minimalizacji narażenia na hałas, → pogarszający się stan dróg.

Pola elektromagnetyczne

Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Zgodnie z art. 122 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [14].

W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których między innymi prowadzi rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W 2012 roku WIOŚ w Olsztynie przeprowadził pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w 45 punktach pomiarowych w zakresie częstotliwości od 0,1 MHz do 3,0 GHz. Na terenie gminy Pieniężno nie umieszczono punktu pomiarowego. W żadnym z punktów pomiarowych objętych badaniem poziomu pól elektromagnetycznych w 2012 roku nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej określonej w

rozporządzenia Ministra Środowiska (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m).

Sieć	Województwo	Miejscowość	Adres	Technologie	ID stacji	Ostatnia aktualizacja
Aero 2 (26017)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	LTE1800 LTE900	BT44399	3 miesiące, 2 tygodnie
Play (26006)	Warmińsko-mazurskie	Jezioro - gm. Pieniężno	maszt własny	GSM1800 LTE1800 LTE800 UMTS900	BRA0401	6 miesięcy
Plus (26001)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	GSM900 UMTS900	BT44399	6 miesięcy
Play (26006)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Kościuszki 12 - maszt własny	GSM1800 GSM900 LTE1800 LTE2100 LTE2600 LTE800 UMTS2100 UMTS900	BRA0302	6 miesięcy, 1 tydzień
Orange (26003)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	GSM900 UMTS2100	2763	1 rok, 2 miesiące
T-Mobile (26002)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	GSM1800 GSM900 UMTS2100	30550	1 rok, 2 miesiące
NetWorkSi! (26034)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	LTE1800	2763	1 rok, 8 miesięcy
T-Mobile (26002)	Warmińsko-mazurskie	Kiersiny - gm. Pieniężno	maszt własny	GSM900	30516	2 lata, 1 miesiąc
Orange (26003)	Warmińsko-mazurskie	Kiersiny - gm. Pieniężno	maszt własny	GSM900	10060	2 lata, 1 miesiąc

Rysunek 6. Stacje telekomunikacyjne na terenie gminy Pieniężno.

Źródło: <http://beta.btsearch.pl/bts/?query=pieni%C4%99%C5%BCno>

Analiza SWOT

Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”.

Obszar interwencji „Pole elektromagnetyczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ Według oceny WIOŚ – brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego.	→ brak punktów pomiarowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ ochrona terenów dostępnych dla ludności w ramach np. MPZP.	→ zwiększająca się liczba źródeł PEM, → wzrost natężenia PEM.

Gospodarowanie wodami

Zgodnie z Ustawą *Prawo Wodne* [9] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych;
 - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);
- 3) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych

Obszar gminy Pieniężno położony jest w granicach JCWPd nr 19 (PLGW200019) i 20 (PLGW700020). Ogólna charakterystyka danej JCWPd znajdującej się na obszarze Gminy znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Europejski kod JCWPd	PLGW200019	PLGW700020
	Nazwa JCWPd	19	20

Lokalizacja	Region wodny	Dolnej Wisły	Łyny, Węgorapy
	Nazwa dorzecza	Wisła	Jarftu, Pregoty, Świeżej
	RZGW	Gdańsk	Warszawa
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia pięter wodonośnych	<ul style="list-style-type: none"> Q - wody porowe w utworach piaszczystych Ng (pliocen) - wody porowe w utworach piaszczystych drobnoziarnistych Ng - wody porowe w utworach piaszczystych Pg - wody porowe 	<ul style="list-style-type: none"> Q - wody porowe w utworach piaszczystych Pg - Ng - wody porowe w utworach piaszczystych
	Litologia	piaski,	Piaski, żwiry
	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	porowe,	porowe
	Średnia miąższość utworów wodonośnych	>30	>25
	Liczba pięter wodonośnych	2	2
	Głębokość występowania wód słodkich [m]	ok. 15	Ok. 15
	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej	głównie utwory piaszczyste	głównie utwory piaszczyste
	Antropopresja	Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.	Leje depresji związane z poborem wód podziemnych - charakter lokalny
Ingresja lub ascenzja wód słonych do wód podziemnych		brak	brak
Sztuczne odnawianie zasobów		brak	brak
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r.	dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	8 253,04	30847,22
	z odwodnienia kopalnianego	-	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]		375 026	1 048 000

Legenda: Q - czwartorzęd; Ng - Neogen; Pg - Paleogen;

Źródło: Dane Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego; Baza danych o Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych; „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd”.

Na podstawie informacji zawartych w „Aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (aPGW) oraz w „Raporcie o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012” wiemy, że stan ilościowy i jakościowy JCWPd nr 19 i 20 ocenia się jako **dobry, niezagrożony nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych**, zgodnie z zapisami art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW).

Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.

Lp.	Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)		Ocena stanu		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczony cel środowiskowy oraz termin osiągnięcia
	Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	ilościowa	chemiczna		

	PLGW200019	19	dobry	dobry	niezagrożona	utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego
	PLGW700020	20	dobry	dobry	niezagrożona	utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego

Źródło: „Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły”; „Raport o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012”

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na terenie gminy Pieniężno brak jest Głównego Zbiornika Wód Podziemnych

Jednolite części wód powierzchniowych

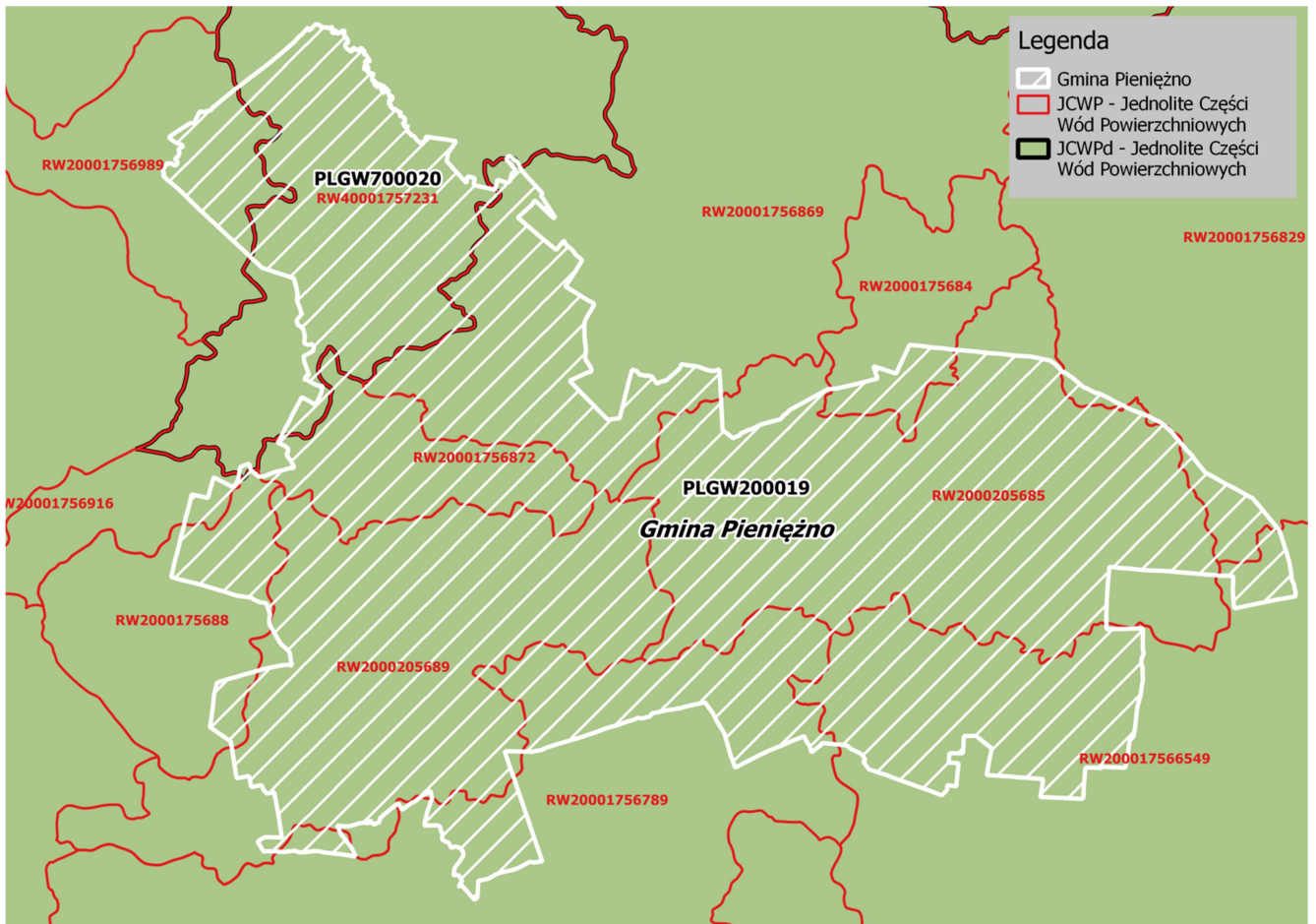
Gmina Pieniężno leży niemal w całości w zlewni rzeki Pasłęki uchodzącej do Zalewu Wiślanego. Najważniejszą rzeką jest Wałsza, prawobrzeżny dopływ Pasłęki, przepływająca przez gminę z północnego wschodu na południowy zachód. Rzeka i jej dopływy wyłobiły rozgałęziony wąwóz o głębokości do 40 metrów.

Pozostały obszar gminy leży w zlewniach:

- rzeki Banówki (rzeka I rzędu uchodząca do Zalewu Wiślanego), odwadniającej północno-zachodnią część gminy,
- rzeki Młyńskiej Strugi (dopływ Pasłęki), odwadniającej południowe krańce gminy,
- rzeki Drwęcy Warmińskiej (dopływ Pasłęki), odwadniającej południowo – wschodnie krańce Gminy,
- -cieku wypływającego spod Pakoszy i stanowiącego lewobrzeżny dopływ Wałszy.

Gmina Pieniężno jest niemal całkowicie pozbawiona jezior. Południowo-zachodnia granica Gminy przebiega brzegiem jeziora Tafty o powierzchni 84 ha

W Gminie występuje wiele niecek i zagłębień bezodpływowych i o utrudnionym odpływie wód. Największe tego typu obszary zostały zmeliorowane, ale pozostało jeszcze sporo miejsc, gdzie nadal zachodzą naturalne procesy torfotwórcze typowe dla terenów zabagnionych.

Rysunek 7. Zasięg występowania JCWPd i JCW względem Gminy Pięczęno (podział od 2015 r. – 172 JCWPd).

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Pieniężno.

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych (JCWP)		Lokalizacja			Status	Typ JCWP
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW		
1.	PLRW40001757231	Banówka do granicy państwa	Jarftu	Jarftu	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
2.	PLRW2000205689	Wałsza od Warny do ujścia	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	silnie zmieniona część wód	Rzeka nizinna żwirowa (20)
3.	PLRW20001756789	Młyńska Struga	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
4.	PLRW20001756829	Wałsza od źródeł do Katławki	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
5.	PLRW2000205685	Wałsza od Katławki do Warny bez Warny	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Rzeka nizinna żwirowa (20)
6.	RW20001756872	Burdula	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
7.	RW20001756916	Dopływ ze Strubna	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
8.	RW2000175688	Pakoszanka (Długobór)	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
9.	RW200017566549	Drwęca Warmińska od źródeł do dopływu z Mingajn z dopływem	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
10.	RW2000175684	Dopływ spod Dębowca	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
11.	RW20001756869	Warna	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
12.	RW20001756989	Biebrza	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)

Tabela 12. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze gminy Pieniężno.

Lp	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Ocena stanu na podstawie oceny WIOŚ za rok 2016						Wyznaczony cel środowiskowy/termin osiągnięcia dobrego stanu
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP	
1.	RW40001757231	Banówka do granicy państwa	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021
Derogacje: Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.									
2.	RW2000205689	Wąsza od Warny do ujścia	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021
Derogacje: Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.									
3.	RW20001756789	Młyńska Struga	Dobry	b.d	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak									
4.	RW20001756829	Wąsza od źródeł do Katławki	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	umiarkowany	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak									
5.	RW2000205685	Wąsza od Katławki do Warny bez Warny	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021

<p>Derogacje: Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.</p>										
6.	RW20001756872	Burdula						dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	
Derogacje: Brak										
7.	RW20001756916	Dopływ ze Strubna						zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021	
<p>Derogacje Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.</p>										
8.	RW2000175688	Pakoszanka (Długobór)						zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021	
<p>Derogacje Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.</p>										
9.	RW20001756654 9	Drwęca Warmińska od źródeł do dopływu z Mingajn z dopływem	Dobry					b.d	Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak										
10.	RW2000175684	Dopływ spod Dębowca						Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	
Derogacje: Brak										
11.	RW20001756869	Warna						Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	
Derogacje: Brak										

12.	RW20001756989	Biebrza						Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak									

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Jarft i Ocena stanu JCWP w 2011 - 16 roku prowadzona przez WIOŚ w Olsztynie ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Objaśnienia:

b.d. – stan jednolitej części wód nie został oceniony z uwagi na brak pomiarów elementów biologicznych, fizykochemicznych lub chemicznych, które stanowią podstawę do końcowej oceny

Na terenie gminy Pieniężno leży dwanaście JCWP. Tylko dwie z nich są monitorowane. W związku z tym w przeważającej większości brak jest informacji odnośnie stanu biologicznego, chemicznego, fizykochemicznego i hydromorfologicznego wód. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Jarft i Oceny stanu JCWP w 2011 - 16 roku prowadzonej przez WIOŚ w Olsztynie ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, siedem JCWP nie jest zagrożonych nieosiągnięciem celu środowiskowego. Terminy osiągnięcia celów środowiskowych pozostałych JCWP zostały przedłużone do 2021 roku.

Zagrożenie powodziowe

Występuje niewielkie prawdopodobieństwo zagrożenia powodzią na obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zbiornikami i ciekami wodnymi. Największe zagrożenie może wystąpić na przełomie zimy i wiosny, i jest związane z roztopami. Należy mieć jednak na uwadze, że zawsze istnieje możliwość wystąpienia lokalnych podtopień, spowodowanych gwałtownymi ulewami oraz w powiązaniu z niewystarczającą przepustowością kanalizacji, czy niedrożnością rowów melioracyjnych.

Analiza SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.

Obszar interwencji „Gospodarowanie wodami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → korzystne warunki zaopatrzenia w wodę podziemną, → niski współczynnik terenów zagrożonych powodzią. 	<ul style="list-style-type: none"> → wody podziemne gromadzone w środku porowym (znaczna podatność na zanieczyszczenia), → zły stan jakościowy rzek.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, → stosowanie nowych rozwiązań w budowie urządzeń wodnych, → wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> → infiltracja zanieczyszczeń do głównych poziomów wodonośnych, → niechęć społeczeństwa do wprowadzenia opłat za odprowadzenie wód opadowych.

Gospodarka wodno-ściekowa

Ocena stanu

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej w 2017 roku wynosiła 84,5 km., a poziom zwodociągowania Gminy wynosił 71,9 %. W Gminie funkcjonują dwie stacje uzdatniania wody.

Tabela 14. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.

Rok	2014	2015	2016	2017
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	82,7	85,2	85,2	84,5
Ilość przyłączy [szt.]	764	771	782	775
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	4 854	4 801	4 781	-
% ludności korzystającej z wodociągów	74,2	74,3	74,6	-
Woda dostarczana gospodarstwom domowym [dam³]	172,3	167,0	174,0	204,0

Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej w roku 2017 wynosiła 34,8 km. Poziom skanalizowania w 2016 wynosił 54,1 %. W Gminie znajdują się dwie oczyszczalnie komunalna o przepustowości 50 m³/dobę.

Tabela 15. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.

Rok	2014	2015	2016	2017
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	34,8	34,8	34,8	36,1
Ilość przyłączy [szt.]	418	418	421	418
% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	54,1	53,9	54,1	-
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	3 538	3 486	3 465	3 905
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam ³]	102,0	83,0	98,0	107,0

Źródło: Urząd Gminy, dane za lata 2014-2017.

Na terenie gminy Pieniężno ilość zbiorników bezodpływowych w roku 2016 wynosiła 271 sztuk, a przydomowych oczyszczalni ścieków w 2017 roku 38 sztuk.

Analiza SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”.

Obszar interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">→ dobrze rozwinięta sieć wodociągowa,→ sukcesywnie rozbudowywana i modernizowana sieć wodociągowa,→ wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków.	<ul style="list-style-type: none">→ duża ilość zbiorników bezodpływowych (szamb) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska,→ brak pełnego skanalizowania obszaru Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">→ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,→ pozyskiwanie dotacji, pożyczek i innych form dofinansowania do przydomowych oczyszczalni ścieków,→ likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,→ rozbudowa sieci kanalizacyjnej.	<ul style="list-style-type: none">→ brak możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w obrębie gospodarstw, na których zostaną stwierdzone niekorzystne warunki gruntowo-wodne,→ awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników na ścieki – możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do wód gruntowych.

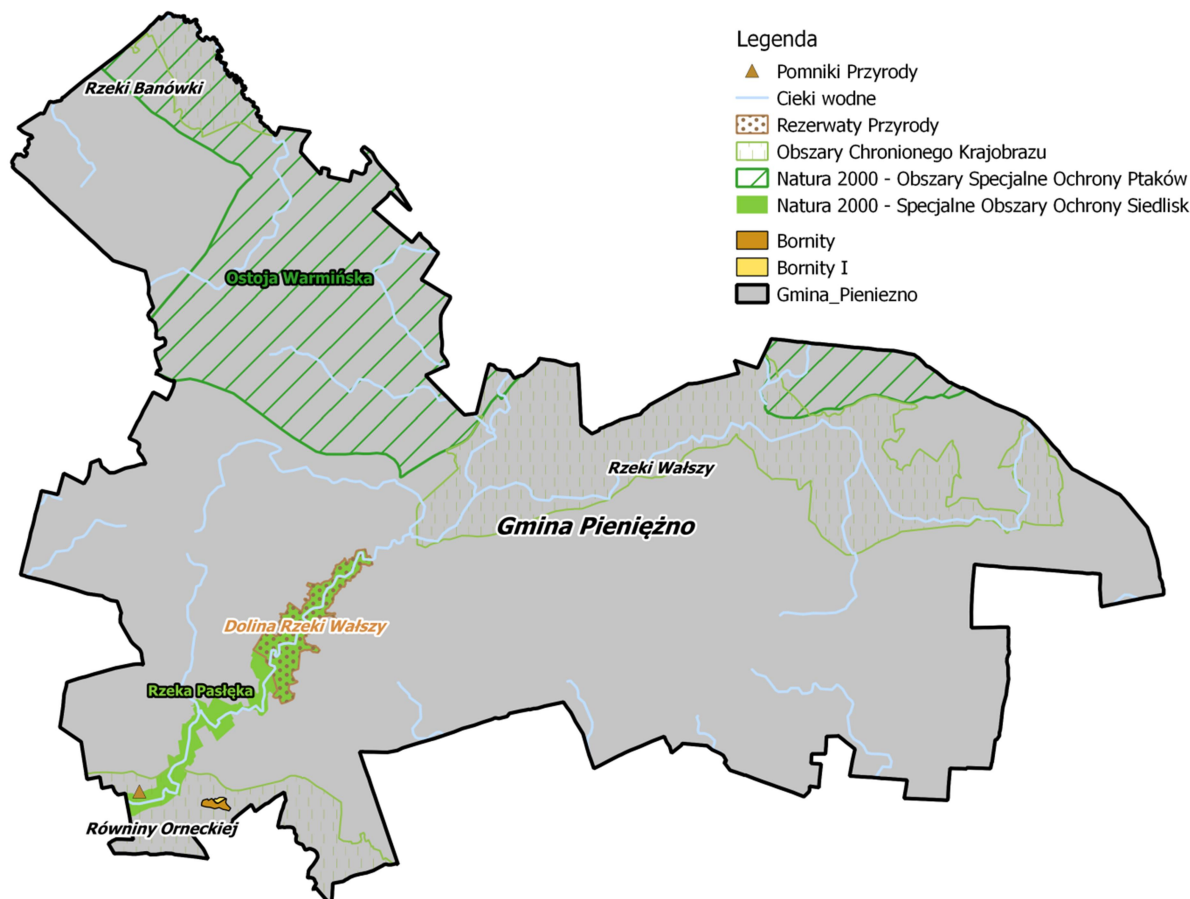
Zasoby geologiczne

Ocena stanu

Gmina Pieniężno leży w obszarze, objętym w plejstocenie najmłodszym zlodowaceniem – bałtyckim, które wywarło przemożny wpływ na dzisiejszą rzeźbę terenu i charakter czwartorzędowych utworów geologicznych. Dominującą powierzchniową formacją geologiczną są w gminie gliny morenowe z piaskami i głazami akumulacji lodowcowej. Na wschodzie i północnym wschodzie występują piaski i żwiry akumulacji rzeczno-lodowcowej. Na krańcach południowo-zachodnich utworami powierzchniowymi są piaski i żwiry strefy marginalnej lądolodu.

Na analizowanym obszarze występują 2 udokumentowane złoża surowców. Są to złoża nie oddziałujące na ochronę środowiska:

- 1) **złoże Bornity** – kredy,
- 2) **złoże Bornity I** – kredy, torfy.

Rysunek 8. Usytuowanie gminy Pieniężno na tle obszarów ochrony przyrody wraz z rozmieszczeniem złóż kopalin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Analiza SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”

Obszar interwencji „Zasoby geologiczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → występowanie rozpoznanych i udokumentowanych złóż surowców na terenie Gminy, → brak możliwości występowania ruchów masowych. 	<ul style="list-style-type: none"> → istnienie wyrobisk powstających po wydobyciu kruszywa naturalnego, → brak złóż cennych gospodarczo.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców. 	<ul style="list-style-type: none"> → możliwość lokalnej, niekontrolowanej eksploatacji surowców.

Gleby

Ocena stanu

Historia geologiczna terenów Gminy zdeterminowała charakterystykę gleb w niej występujących. Dominującą powierzchniową formacją geologiczną są w gminie gliny morenowe z piaskami i głazami akumulacji lodowcowej. Na wschodzie i północnym wschodzie występują piaski i żwiry akumulacji rzeczno-lodowcowej. Na krańcach południowo-zachodnich utworami powierzchniowymi są piaski i żwiry strefy marginalnej lądolodu.

W związku z tym, na obszarach występowania glin zwałowych wytworzyły się przede wszystkim gleby brunatne właściwe, a na utworach piaszczysto-żwirowych – gleby rdzawe. W niewielkich zagłębieniach terenu i rozległych płytkich nieckach wykształciły się pokłady torfu a na nich – gleby

torfowe lub mułowo-torfowe.

Na przeważającym obszarze występują gleby gruntów ornych z przewagą klas bonitacyjnych IV a i IV b. Gleby charakteryzują się okresowo odgórnie nadmiernym uwilgotnieniem oraz małą podatnością na degradację.

Na terenie gminy Pieniężno nie wyznaczono punktów monitoringu gleb w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”.

Analiza SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.

Obszar interwencji „Gleby”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak stwierdzonych podwyższonych wartości metali ciężkich w glebach.	→ stosunkowo krótki okres wegetacyjny, → niska świadomość proekologiczna, → brak punktu monitoringu gleb na terenie Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów zapobiegających zanieczyszczeniu gleb, → stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, → otwarcie w Gminie punktu doradztwa rolniczego i podnoszenie świadomości ekologicznej wśród rolników.	→ obniżenie ilość gruntów ornych pod zasiewami → pogorszenie jakości gruntów i wskaźnika bonitacji gleb → niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Ocena stanu

Dnia 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [6], która zmieniła system gospodarowania odpadami komunalnymi. Zmiany zostały również zawarte w przepisach nowej Ustawy o odpadach [7]. Do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowywane jest jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Gmina Pieniężno w podziale na regiony gospodarki odpadami położona jest w Regionie Północnym, w którym wskazane zostały instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacje zastępcze. Gminy są zobowiązane do zorganizowania systemu odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Tabela 19. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (w tym kompostownie i składowiska) w Regionie Północnym.

Lp.	Lokalizacja	Podmiot eksploatujący instalacje	Rodzaj instalacji	Charakterystyka	Zdolność przerobowa roczna [Mg/rok]
Regionalne					
1	Elbląg	ZUO Sp. z o.o. Elbląg ul. Mazurska 42 82-300 Elbląg	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	część mechaniczna	70 000
				część biologiczna	48 500

			Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów	12 000 Mg/rok (w tym 4 000 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)
			Składowisko odpadów	kwatery II	419 000 m ³ pojemność pozostała* 385 000 m ³
2	Braniewo		Składowisko odpadów Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne 90 600 m ³	Składowisko odpadów Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne 90 600 m ³	Składowisko odpadów Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne 90 600 m ³
3	Elbląg	Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Rawska 2-4 82-300 Elbląg	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 37 000 Mg/rok (w tym 3 200 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 37 000 Mg/rok (w tym 3 200 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 37 000 Mg/rok (w tym 3 200 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)
4	Braniewo	Wodociągi Miejskie Sp. z o.o. ul. Olsztyńska 10 14-500 Braniewo	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 4 500 Mg/rok (w tym 300 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 4 500 Mg/rok (w tym 300 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 4 500 Mg/rok (w tym 300 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

Tabela 20. Instalacje przewidziane do zastępczej obsługi Regionu Północnego, w przypadku gdy instalacja regionalna uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.

Właściciel /Zarządzający	Lokalizacja instalacji	Instalacja
ZUOK RUDNO Sp. z o.o. Rudno 17 14-100 Ostróda	Rudno/Zbożne	Instalacja mechaniczno biologicznego przetwarzania odpadów
	Rudno	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
		Składowisko odpadów
ZGOK Sp. z o.o. ul. Lubelska 53 10-410 Olsztyn	Olsztyn	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
Olsztyński Zakład Komunalny Sp. z o.o. ul. Lubelska 43D 10-410 Olsztyn	Łęgajny	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Zbożowa 8 11-200 Bartoszyce	Wysieka	Składowisko odpadów
		Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Bioelektra Group S.A. ul. Książęca 15 00-498 Warszawa	Różanki	Instalacja mechaniczno-ciepłego przetwarzania odpadów
NOVAGO Sp. z o.o. ul.	Różanki	Składowisko odpadów

Grzebskiego 10 06-500 Mława		Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” ul. Przemysłowa 61 13-200 Działdowo	Działdowo/ Zakrzewo	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
	Zakrzewo	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
		Składowisko odpadów
Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Warszawska 32 11-730 Mikołajki	Lubiewo, gm. Mikołajki	Kompostownia odpadów zielonych
Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe EURO INTEGRA Jarosław Ambroziak Ługwałd 42 11-001 Dywity	Ługwałd, gm. Dywity	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
	Kobiela, gm. Kiwity	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
DBAJ Marta Prychodko ul. Polna 25C 12-140 Świątajno	Świątajno	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Polfer Sp. z o.o. Bezledy 35A 11-200 Bartoszyce	Bezledy, gm. Bartoszyce	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Gmina Olsztynek ul. Ratusz 1 11-015 Olsztynek	Wilkowo	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.

Wywozem odpadów komunalnych, wielkogabarytowych (zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego), popiołu, ulegających biodegradacji oraz prowadzeniem punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tzw. odpadów "problemowych") w Gminie zajmuje się firma „MISZEL” Sp. z o.o. mająca swoją siedzibę przy ul. Królewiecka w Pieniężnie. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w formie "GNIAZD" w frakcjach odpadów tworzywo sztuczne, papier, szkło obsługuje Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o. o. w Elblągu, ul. Mazurska 42. Pojemniki na przeterminowane leki umieszczone w aptekach obsługiwane są przez Pogotowie Sanitarne-Epidemiologiczne "Nowista" Spółka Cywilna, Al. Armii Krajowej 35, 43-300 Bielsko-Biała.

W poniższej tabeli przedstawiono ilości wytworzonych odpadów na terenie gminy Pieniężno w latach 2016 i 2017.

Tabela 21. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy w latach 2016-2017.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Rok	
		2016	2017
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	701,99	787,56
20 01 01	Papier i tektura	51,78	50,88
20 01 02	Szkło	83,2	97,64
20 01 39	Tworzywa sztuczne	16,4	150,24
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	21,50	21,78
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,088	0,19
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia		0,26
10 01 03	Zużyte opony	1,9	1,00
17 01 02	Gruz ceglany	0,22	-
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontu i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	1,6	2,58
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	-	0,12
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,10

20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	-	3,14
08 03 18	Odpadowy toner drukarski inny niż wymieniony w 08 03 17	-	0,02
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 02, lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	-	0,16
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (odpady zielone)	53,36	68,64
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	80,62	71,96

System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pieniężno obejmuje właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz nieruchomości niezamieszkałych, a na których powstają odpady komunalne. W 2017 roku zebrano łącznie 1256,27 Mg odpadów komunalnych z terenu gminy Pieniężno.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2412) Gmina jest zobowiązana do osiągnięcia wymaganych poziomów w poszczególnych latach. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania w roku 2017 został osiągnięty i wynosił 1,5%, przy ograniczeniu składowania do max 45% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku. Na terenie Gminy Pieniężno w miejscowości znajduje się zamknięte składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne które poddawane jest procesowi rekultywacji.

Gmina Pieniężno posiada także Program Usuwania Azbestu, który w roku 2018 został zaktualizowany z uwagi na potrzebę dostosowania do obowiązujących wymogów.

Analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.

Obszar interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → stale wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami komunalnymi, → objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych mieszkańców Gminy, → opracowanie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> → niska świadomość ekologiczna mieszkańców – niski stopień segregacji odpadów u źródła, spalanie odpadów w kotłach domowych, pozbywanie się odpadów w sposób nielegalny wynikające z przyzwyczajzeń, niewiedzy, → wysokie koszty dla mieszkańców związane z systemem gospodarowania odpadami, → wysokie koszty unieszkodliwiania odpadów (np. zawierających PCB, przeterminowane środki ochrony roślin).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowane w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., → objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów (selektywne zbieranie odpadów „u źródła”). 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie gminy, → niska współpraca mieszkańców w kwestii segregacji odpadów, → nieosiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych i poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Zasoby przyrodnicze

Ocena stanu

Flora i fauna

Na terenie Gminy występuje 250 gatunków flory. Należy wśród nich wyróżnić następujące gatunki: widłak jałowcowaty, buławik czerwony, wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, tojad dzióbaty. W drzewostanach znajdujących się na terenie gminy Pieniężno największy udział ma świerk pospolity, brzoza, dąb szypułkowy. Oprócz nich jako gatunki panujące występują: sosna zwyczajna, grab zwyczajny, jesion wyniosły, olcha czarna, lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata i omszona. Wśród gatunków domieszkowych wyróżnia się: modrzew, buk, klon, wiąz, osikę i wierzbę.

Świat zwierzęcy jest reprezentowany przez gatunki rzadko występujące, wymagające ochrony. Należy do nich zaliczyć największego w kraju chrząszcza - ryjkowca rozpuszcza, występującego głównie w Karpatach i na Podkarpaciu. Spośród wielu gatunków ptaków na uwagę zasługuje zimorodek, występujący głównie nad wodami czystych rzek i jezior. Pozostałe gatunki reprezentowane są przez: sikory, dzięcioły, myszołowy, sowy uszate, słowiki, kowaliki, bociany czarne i inne. Spotkać można też tu sokoła wędrownego. Dużą liczbę ssaków stanowi zwierzyna łowna np.: jeleń szlachetny, sarna, dzik, jeź, jenot, wiewiórka, borsuk, kuna, okresowo na terenie gminy Pieniężno występuje także łoś.

Ogólna powierzchnia gruntów leśnych znajdujących się w granicach miasta i gminy wynosi 6432,77 ha, miasto – 32,51, obszar wiejski – 6400,26. Rozmieszczenie lasów w gminie jest nierównomierne, większa lesistość występuje we wschodniej części gminy. Nie występują zwarte kompleksy leśne. Główne gatunki tworzące drzewostan to między innymi: olsza, dąb, lipa drobnolistna, buk.

Formy ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy to: obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, rezerwat przyrody.

Na terenie gminy Pieniężno znajdują się następujące obszary:

Obszary Chronionego krajobrazu:

- **Równiny Orneckiej** – elementami krajobrazotwórczymi są: tereny zwarte kompleksu leśnego, boru mieszanego, lokalnie suchego lub świeżego, wraz z terenami przyjeziernymi jeziora Tawty; tereny leśne krajobrazowego rezerwatu przyrody "Dolina Rzeki Wąlszy"; tereny przyrzecza rzeki Wąlszy, od miejscowości Wojnity do jej ujścia do Pasłęki. Rzeźba terenu jest w miarę płaska, porożciniana młodymi, erozyjnymi korytami różnych cieków wodnych. W krajobrazie dominują tereny leśne o siedliskach typu borowego. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 32, poz. 1358).
- **Rzeki Banówki** – elementami krajobrazotwórczymi są: - wąska dolina rzeki Banówki; - tereny upraw polowych. O charakterze krajobrazu decydują zarówno uwarunkowania przyrodnicze - dolina Banówki oraz cenne tereny leśne, jak i formy użytkowania gospodarczego (rolniczego i leśnego). (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60).
- **Rzeki Wąlszy** – elementami krajobrazotwórczymi są: - tereny leśne we wschodniej części w rejonie wsi Jeziorko, Wopy, Pawły oraz północno-zachodniej części, w rejonie wsi Pełty, Pajtuny, Wilknity; - kompleks łąk stale podmokłych w centralnej części obszaru, w rejonie wsi Pluty, Lubianka; - niecka rzeki Wąlszy na odcinku od wsi Pełty do Pieniężna; - tereny upraw rolnych i użytków zielonych. Tereny leśne - lasy i bory mieszane, lokalnie lasy liściaste o podłożu wilgotnym lub o siedliskach olszowych - są mocno pofałdowane, z bogatą siecią krótkich cieków i podmokłości. (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60).

Natura 2000:

- **Rzeka Pasłęka** – obszar obejmuje system rzeczno-jeziorno-doliny rzeki Pasłęki i niektórych jej dopływów, w tym Wąlszy. Rzeka Pasłęka to druga pod względem długości rzeka Pojezierza

Mazurskiego (211 km). Jedną z lepiej zachowanych rzek nizinnych, lokalnie z cechami rzek podgórskich. Przepływa przez tereny o bardzo zróżnicowanym ukształtowaniu. Podstawowym celem ochrony jest zachowanie siedlisk fauny wodnej, a w szczególności skójki gruboskorupowej oraz bogatego zespołu ryb związanych z rzeką i płazów zasiedlających głównie zbiorniki dolinne. Ważne jest też zachowanie istniejącego korytarza ekologicznego.

- **Ostoja Warmińska** – należy do największych obszarów Natura 2000 w kraju. Stanowi fragment niziny położony w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, rozciągający się na długości ok. 115 km i szerokości 10–20 km wzdłuż granicy Polski z Rosją (obwód kaliningradzki). Za najcenniejsze walory awifaunistyczne ostoi warmińskiej uznaje się: najliczniejszą w Polsce populację bociana białego, orlika krzykliwego, żurawia, gadożera, łąbądzia krzykliwego, bąka, bociana czarnego, gągoła, bielika, błotniaka łąkowego, puchacza, zielonki, dzięcioła biało-grzbiecatego, wąsatki, orlika grubodziobego, podgorzałki, gęgawy, kani rudej, kani czarnej, rybołowa, kropiatki, puszczyka uralskiego, włośchatki, kulika wielkiego, rybitwy białoskrzydłej, dzięcioła trójpalczastego i białoszyjego, zauszniaka, rycyka, dudka, derkacza, przepiórki i gąsiora. Na terenie ostoi występują także siedliska niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie; starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*; naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą i torfowiska przejściowe i trzęsawiska; grąd subatlantycki, środkowoeuropejski i subkontynentalny; bory i lasy bagienne; łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe; łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe.

Pomniki przyrody:

- Drzewo, gatunek: Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*, opis: lipa zarośnięta krzakami; dziupla/szczelina o dł. ok. 0.8 m, mech. - zlikwidowany (uchwała rady) jednak widniejący w zbiorach GDOŚ.

Rysunek 9. Lokalizacja obszarów chronionych oraz pomników przyrody na terenie gminy Pieniężno.

Źródło: opracowanie własne.

Rezerваты przyrody:

- Dolina Rzeki Walszy – krajobrazowy, o powierzchni 205,7400 ha. Typ ekosystemu: leśny i borowy, podtyp: lasy nizinne. Elementem ochrony rezerwatu jest zachowanie walorów krajobrazowych. przełomowego odcinka doliny rzeki Walszy porośniętej typowo wykształconymi zbiorowiskami grądowymi i łągowymi. (M. P. z 1957 r. Nr 41, poz. 265).

Analiza SWOT

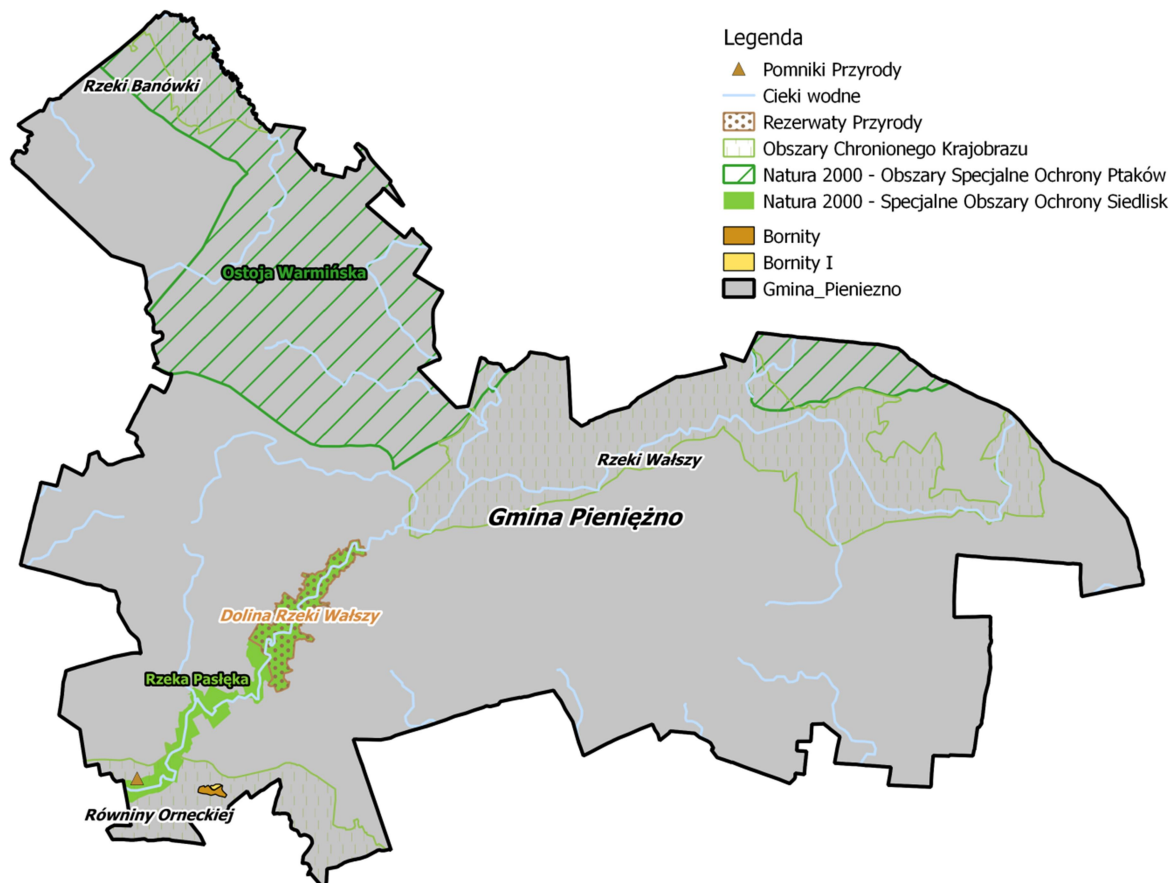

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.

Obszar interwencji „Zasoby przyrodnicze”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak dużych zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia. → uporządkowany system prawny w zakresie form ochrony przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> → niskie wykorzystanie walorów krajobrazowych do celów rekreacyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → zachowanie potencjału przyrodniczego obszarów chronionego krajobrazu, → kształtowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych, obejmujących aktywne biologiczne ekosystemy łąkowe, bagienne, wodne i leśne, które mają zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi biologicznej w środowisku przyrodniczym. 	<ul style="list-style-type: none"> → utrzymujący się niski wskaźnik wykorzystania walorów krajobrazowych do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej (brak rozbudowy szlaków turystycznych), → obniżenie wskaźnika lesistości gminy poprzez niewłaściwą gospodarkę leśną, → zagrożenie dla funkcjonowania obszarów objętych ochroną prawną nie posiadających opracowanych planów ochronnych lub planów zadań ochronnych.

Zagrożenia poważnymi awariami

Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b ustawy *Prawo ochrony środowiska* [1], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Ustawa *Prawo ochrony środowiska* [1] (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE L 197 z 24.07.2012, str. 1) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. z 2004 r. nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska.

Co roku GIOŚ w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii. W latach 2010-2013 (ostatni opublikowany raport za rok 2013) na terenie gminy Pieniężno jak i całego powiatu braniewskiego nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Analiza SWOT

Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”.

Obszar interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak odnotowanych zdarzeń o znamionach poważnej awarii, → brak na terenie gminy zakładów ZDR (zakładów dużego ryzyka wystąpienia awarii) i ZZR (zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii).	nie odnotowano
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ nie podejmowanie działań w zakresie budowy zakładów ZDR i ZZD na terenie Gminy.	→ budowa zakładów ZDR i ZZR na terenie Gminy niekontrolowany wyciek substancji niebezpiecznych do środowiska podczas ich transportu.

6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Rozpatrując obszary interwencji, brano pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 25. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	+	+	+	+
Zagrożenia hałasem	o	o	+	+
Pola elektromagnetyczne	—	—	—	+
Gospodarowanie wodami	o	o	+	+
Gospodarka wodno-ściekowa	o	o	+	+
Zasoby geologiczne	—	—	—	o
Gleby	+	—	o	+
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	o	o	+	o
Zasoby przyrodnicze	+	+	+	+
Zagrożenia poważnymi awariami	o	+	o	o

Legenda:

Symbol	Wyjaśnienie
+	wpływ bezpośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
o	wpływ pośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
—	wpływ bez związku – brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami horyzontalnymi

7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska z prognozą na lata obowiązywania aktualnego POŚ

Zadania realizowane przez Gminę miały pozytywny wpływ na środowisko na jej terenie. W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki monitorowania.

Tabela 26. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika			zmiana wartości wskaźnika
		2015	2016	2017	
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	85,2	85,2	84,5	0,7
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	771	782	775	7
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	34,8	34,8	36,1	1,3
Połączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	418	421	418	-
Korzystający z sieci wodociągowej	%	74,3	74,6	-	0,3
Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	53,9	54,1	-	0,2
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	25,7	27,1	32,0	6,3
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	271	271	-	-
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	2	2	38	36
Biologiczne oczyszczalnie ścieków	szt.	1	1	1	-
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam	83	98	107	24
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoby	3 476	3 448	3 535	59
Ładunek zanieczyszczeń w ściekach z oczyszczalni - BZT5	kg/rok	672	4 329	2 878	2251
Ładunek zanieczyszczeń w ściekach z oczyszczalni - ChZT	kg/rok	5 664	15 561	8 848	3184
Obszary prawnie chronione ogółem	ha	4 225,60	4 225,60	4 488,68	
Pomniki przyrody ogółem	szt.	1	1	1	-

Źródło: Dane otrzymane od Gminy/GUS.

Inwestycje realizowane przez gminę Pieniężno wpłynęły na poprawę stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zwiększenie ilości oczyszczonych ścieków, tym samym ilość ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, a także zwiększenie ilości przydomowych oczyszczalni ścieków. Prognozuje się dalszy wzrost wskaźników i poprawę jakości środowiska dzięki kolejnym inwestycjom w Gminie.

8. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym

Tabela 27. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno na lata 2018-2021.

-	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzial.	Termin realizacji	Źródło finansowania
A	B	D	E	F	G	I
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja i rozbudowa systemów energooszczędnych	Termomodernizacja budynków gminnych wraz z budową indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii	Urząd Gminy	2018 - 2020	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO, POIiŚ
2.			Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z budową indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła, panele i kolektory fotowoltaiczne)	Właściciele nieruchomości	2018 - 2020	dotacje Urzędu Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO, POIiŚ
3.			Wymiana nieekologicznych pieców na ogrzewane paliwami niskoemisyjnymi (gaz lub ekogroszek)	Urząd Gminy, podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości	2018 - 2021	środki własne inwestora; dotacje, środki zewnętrzne
4.			Wdrażanie zapisów Programu ograniczania niskiej emisji	Urząd Gminy	2018 - 2021	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POIiŚ, PROW, RPOWM
5.		Rozwój odnawialnych źródeł energii	Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych w budynkach należących do Gminy	Urząd Gminy	2018 - 2021	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO, POIiŚ
6.			Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła w budynkach prywatnych	Urząd Gminy, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje oświaty	2018 - 2021	Budżet Gminy, inwestorzy
7.		Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych	Szkolenia dla pracowników Gminy w zakresie Eco Driving	Urząd Gminy	2018	Budżet Gminy

8.	Zagrożenia hałasem	Poprawa stanu układu komunikacyjnego	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej oraz współpraca z innymi zarządcami dróg w celu poprawy stanu infrastruktury dróg powiatowych i dróg krajowych na terenie Gminy	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
9.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody w granicach Gminy	Urząd Gminy	2018 - 2021	Budżet Gminy, WFOŚiGW, RPOWM, PROW, POIiŚ, banki-kredyty preferencyjne oraz komercyjne
10.		Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków z uwzględnienie zabudowy rozproszonej	Modernizacja oczyszczalni ścieków w mieście Pieniężno	Urząd Gminy	2018 - 2021	Budżet Gminy, WFOŚiGW, PROW, środki zewnętrzne
11.			Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Właściciel nieruchomości	2018 - 2021	Budżet Gminy
12.		Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Pieniężno	Urząd Gminy	2018 - 2021	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO, POIiŚ
13.		Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowisko oraz zmniejszenie oddziaływania odpadów na środowisko	Likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych	Urząd Gminy	2018 - 2021
14.	Objęcie zorganizowanym systemem odbierania oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców			Urząd Gminy	2018	Budżet Gminy, PROW, RPO
15.	Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy (PUA)	Urząd Gminy	2032	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (BOŚ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne)

10		Właściwe gospodarowanie odpadami poprzez realizację działań systemowych i programowych	Sporządzenie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	-
11			Przeprowadzenie przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	-
12			Zawieranie umów z przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	-
13	Zasoby przyrodnicze	Rozwój ekoturystyki	Budowa infrastruktury turystycznej (pola biwakowe, ścieżki rowerowe, drogi dojazdowe)	Urząd Gminy	2018 - 2021	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (RPO, POIiŚ)
20		Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów przyrodniczo cennych	Poprawa estetyki i rewaloryzacja miejscowości	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy
21	Zagrożenie poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom oraz zagrożeniom środowiska i zdrowia człowieka, wynikającym z nadzwyczajnych zdarzeń.	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy

Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno na lata 2018-2021

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny.	Termin realizacji (rok)	Źródło finansowania
A	B	D	E	F	G	I
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Działalność kontrolna i programowa	Kontrola zakładów emitujących do powietrza benzo(a)piren oraz pył zawieszony PM10.	WIOŚ	Zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW
2.			Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie emisji substancji do powietrza	GIOŚ	Zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW, EFS
3.	Zagrożenie hałasem	Działalność kontrolna i programowa	Kontrole źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości	GIOŚ	Zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW, EFS
4.	Pola elektromagnetyczne	Działalność kontrolna i programowa	Tworzenie baz danych oraz rejestru zawierającego informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól w środowisku	WIOŚ, przedsiębiorcy, WSSE	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, WFOŚiGW
5.	Gospodarowanie wodami	Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych	PSH	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW

6.		Minimalizacja ryzyka powodziowego	Poprawa stanu istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej	Wody Polskie, Urząd Gminy	2018 - 2021	środki własne jednostki
7.			Racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia	Właściciel obiektu i/lub jednostka odpowiedzialna za utrzymanie kopalń wyłączonych z eksploatacji/właściciele koncesji górniczych	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW
8.	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków z uwzględnieniem zabudowy rozproszonej	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	właściciel obiektu	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne (POIiŚ, RPO)
9.			Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących	właściciel obiektu	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne (POIiŚ, RPO)
10.			Regularny wywóz nieczystości płynnych	właściciel obiektu	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne (RPO)
11.			Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia i oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa z częstotliwością raz w roku	WIOŚ, gminy	zadanie ciągłe	WFOŚiGW
12.	Gleby	Rekultywacja gruntów	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	władający powierzchnią ziemi	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, RPOWM, POIiŚ
13.		Działalność kontrolna i programowa	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych	MRiRW, MODR	zadanie ciągłe	środki własne jednostki
14.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami	GIOŚ	zadanie ciągłe	-
15.	Zasoby przyrodnicze	Zrównoważona gospodarka leśna	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	Nadleśnictwo, osoby fizyczne	zadanie ciągłe	Środki własne

16.		Ochrona gatunkowa	Monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków, w tym ptaków na poziomie siedlisk i regionów	GIOŚ Warszawa	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW, EFS
17.	Zagrożenie poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej poprzez działania prewencyjne	Kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii	WIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, środki zewnętrzne
18.			Badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska	WIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, środki zewnętrzne

9. System realizacji programu ochrony środowiska

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia odpowiedniego systemu zarządzania Programem Ochrony Środowiska. Wyznaczenie prawidłowych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. W odniesieniu do analizowanego Programu, główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Gmina.

Zarządzanie Programem wiąże się z:

- koordynacją przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżącą oceną realizacji i aktualizacją celów i kierunków interwencji,
- monitorowaniem skutków realizacji wyznaczonych zadań,
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu.

Wymienione poniżej instrumenty zarządzania Programem Ochrony Środowiska pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to instrumenty umożliwiające wprowadzenie przepisów, egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające wpływ degradacji środowiska związanej z działalnością człowieka.

Instrumenty prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Podstawowymi instrumentami prawnymi ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- akty prawa miejscowego,
- decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym.

Burmistrz może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów ochrony środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ponadto Burmistrz w drodze decyzji może, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do ww. decyzji, Burmistrz może w drodze decyzji wstrzymać użytkowanie takiej instalacji lub urządzenia. Jednocześnie Burmistrz uprawniony jest do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Rada Gminy może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko (ograniczenie to nie dotyczy instalacji i urządzeń znajdujących się w miejscu kultu religijnego). Do kompetencji Rady Gminy należy także uchwalanie programów ochrony środowiska na terenie Gminy oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku w Gminie.

Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji i zadań szczegółowych nakreślonych w Programie wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,

- opłaty produktowe i depozytowe,
- administracyjne kary pieniężne,
- opłaty administracyjne,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- budżet gminy, powiatu i województwa,
- kredyty bankowe,
- dotacje i pożyczki celowe,
- fundusze unijne,
- programy krajowe,
- programy regionalne,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Instrumenty społeczne

Istotnym i dobrze rozwijającym się instrumentem jest możliwość udziału społeczeństwa na etapie podejmowanie decyzji i opracowywania dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 Ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. W myśl Ustawy „każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Obowiązek zapewnienia możliwości udziału ludności w postępowaniu toczącym się odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą, w sytuacji, gdy udział społeczny jest możliwy, spoczywa na organach administracji właściwych do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów.

Do pozostałych instrumentów społecznych pozwalających na sprawne zarządzanie Programem Ochrony Środowiska należą:

- ***edukacja ekologiczna społeczeństwa*** (materiały, konkursy, debaty, konferencje, szkolenia),
- ***współpraca i budowanie partnerstwa*** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi,
- ***nacisk społeczny czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.***

Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Działania strukturalne polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityk i strategii środowiskowych. Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Do instrumentów strukturalnych na poziomie lokalnym należą więc wszystkie programy strategiczne i planistyczne np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wraz z programami sektorowymi.

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Reasumując, lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Prawidłowy ekorozwój Gminy wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny, szkolenia, konfrontacje itp.). Program Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców Gminy.

Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań),
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji,
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa).

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ.

Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska dla Gminy.

Tabela 29. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
A	B	C	D		E	F
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza	Ilość punktów monitoringowych zanieczyszczenia powietrza [WIOŚ]		0	>0
2.			Poziom stężenia substancji w powietrzu w strefie [WIOŚ]	PM10, PM2,5 i B(a)P	B(a)P klasa C Pozostałe: klasa A	klasa A
3.				Pozostałe substancje	klasa A ozon: klasa D	klasa A
4.			Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego		Emisja CO ₂ do powietrza ogółem [GUS]	
			Wielkość energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych [UG]		b.d	-
5.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie oddziaływania hałasu i ochrona przed hałasem	Liczba punktów monitoringu hałasu [WIOŚ]		0	>0
6.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Liczba punktów monitoringu promieniowania elektromagnetycznego [WIOŚ]		0	>0
7.			Występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych na terenach zabudowanych [WIOŚ]		nie	nie
8.	Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	Ilość punktów monitoringowych wód podziemnych [WIOŚ]		0	>0
9.			Stan/potencjał ekologiczny JCWP [WIOŚ]		<u>Stan ekologiczny:</u> Dobry/Zły	wzrost udziału JCWP o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym
10.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie właściwej jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba przydomowych oczyszczalni		29	>29
11.			Zwodociągowanie [GUS]		71,9%	>71,9%
12.			Skanalizowanie [GUS]		54,1%	>54,1%
13.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość wyrobów zawierających azbest występująca na terenie gminy [KPGO]		836(2009r.)	<836.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D	E	F
14.			Stożenie redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska w stosunku do odpadów wytworzonych w 1995 r. [BEiŚ]	1,5%	45%- 2016-2017r. 40%- 2018-2019r. 35% - 2020r.
15.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	Udział terenów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [GUS]	18,48 %	>18,48 %
16.			Powierzchnia obszarów chronionych [GUS]	4 488,68 ha	> 4 488,68 ha
17.			Liczba pomników przyrody [GUS]	1	>1
18.			Wskaźnik lesistości [GUS]	6 532,5 ha	>6 53,5 ha
				26,89 %	>26,89 %

Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 Ustawy *Prawo ochrony środowiska* [1] z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio Sejmikowi Województwa, Radzie Powiatu lub Radzie Gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio Sejmikowi Województwa, Radzie Powiatu albo Radzie Gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Podczas opracowywania raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska należy wykorzystać m.in.:

- sprawozdania z wykonania budżetu,
- wyniki badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- informacje i materiały Głównego Urzędu Statystycznego,
- informacje i materiały z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych Programu Ochrony Środowiska.

System instytucji zaangażowanych w realizację Programu Ochrony Środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska będzie gmina Pieniężno. Na Gminie spoczywać będzie prawidłowa koordynacja, zarządzanie i monitorowanie zapisów Programu Ochrony Środowiska. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem,
- podmioty realizujące zadania Programu,
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty Programu,
- podmioty kształtujące politykę Programu Ochrony Środowiska,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

Wykaz interesariuszy

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Olsztynie,
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie,
- Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie,
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach,
- Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie,
- Państwowej Służby Hydrogeologicznej w Warszawie,
- Urzędu Miejskiego w Pieniężnie.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,

- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna,
- Ośrodki Doradztwa Rolniczego,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencja Rynku Rolnego,
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa,
- Nadleśnictwa,
- Urząd Marszałkowski,
- Urząd Wojewódzki,
- Starostwo Powiatowe,
- Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej,
- Policja,
- Prywatni przedsiębiorcy,
- Mieszkańcy.

10. Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Gminy	16
Tabela 2. Liczba ludności w gminie Pieniężno w latach 2014-2017.....	17
Tabela 3. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie gminy Pieniężno na koniec 2017 roku.....	18
Tabela 4. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej za rok 2016 i 2017.....	21
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.....	22
Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [15].....	23
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.....	24
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”.....	25
Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.	25
Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Pieniężno	26
Tabela 11. Charakterystyka JCWP na obszarze gminy Pieniężno.	29
Tabela 12. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze gminy Pieniężno.....	30
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.	33
Tabela 14. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.....	33
Tabela 15. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.....	34
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”.	34
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”	35
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.	36
Tabela 19. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (w tym kompostownie i składowiska) w Regionie Północnym.	36
Tabela 20. Instalacje przewidziane do zastępczej obsługi Regionu Północnego, w przypadku gdy instalacja regionalna uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.....	37
Tabela 21. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy w latach 2016-2017.....	38
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	39
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.	42
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”.....	43
Tabela 25. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	44
Tabela 26. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.....	45
Tabela 27. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno na lata 2018-2021.....	46
Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Pieniężno na lata 2018-2021	49
Tabela 29. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy	55

11. Spis rysunków

<u>Rysunek 1. Położenie Gminy na tle powiatu i województwa.....</u>	<u>13</u>
<u>Rysunek 2. Położenie gminy Pieniężno na tle sąsiadujących gmin.....</u>	<u>14</u>
<u>Rysunek 3. Położenie Gminy pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski.....</u>	<u>15</u>
<u>Rysunek 4. Położenie gminy Pieniężno na tle dzielnic klimatycznych.....</u>	<u>16</u>
<u>Rysunek 5. Podział województwa warmińsko-mazurskiego na strefy.....</u>	<u>20</u>
<u>Rysunek 6. Stacje telekomunikacyjne na terenie gminy Pieniężno.....</u>	<u>25</u>
<u>Rysunek 7. Zasięg występowania JCWPd i JCW względem Gminy Pieniężno (podział od 2015 r. – 172 JCWPd).....</u>	<u>28</u>
<u>Rysunek 8. Usytuowanie gminy Pieniężno na tle obszarów ochrony przyrody wraz z rozmieszczeniem złóż kopalin.....</u>	<u>35</u>

12. Wykorzystane opracowania i akty prawne

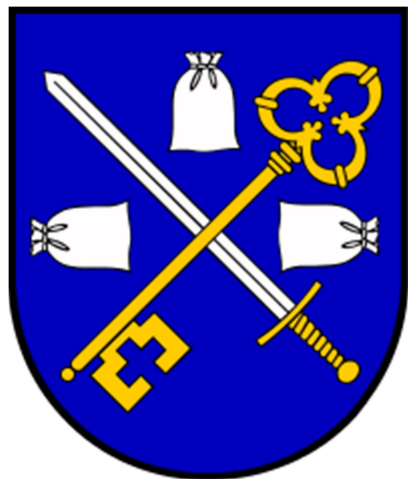
Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018r., poz. 799 – tekst jednolity),
- [2] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r., poz. 1405 – tekst jednolity),
- [3] Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014r., poz. 1101),
- [4] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018r., poz. 1307 ze zm.),
- [5] Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011r., nr 32, poz. 159),
- [6] Ustawa z dnia 13 września 1999r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2018, poz. 1454 – tekst jednolity),
- [7] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2018, poz. 992 – tekst jednolity),
- [8] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017, poz. 1073 – tekst jednolity),
- [9] Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017r., poz. 1566),
- [10] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018, poz. 1614 – tekst jednolity),
- [11] Ustawa z dnia 20 lipca 1991r. o inspekcji ochrony środowiska (Dz. U. 2018, poz. 1471),
- [12] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031),
- [13] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112 – tekst jednolity z późn. zm.),
- [14] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003r., Nr 192, poz. 1883),
- [15] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2017r., poz. 2412),
- [16] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016, poz. 2167).

Bibliografia:

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015,
- 2) Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013,
- 3) Średniookresowa Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
- 4) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014,
- 5) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013,
- 6) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2012,
- 7) Polityka energetyczną Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009,
- 8) Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020, Ministerstwo Środowiska, 2015,
- 9) Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2015,

- 10) Krajowy plan gospodarki odpadami, 2016,
- 11) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015,
- 12) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2016
- 13) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014,
- 14) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014,
- 15) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2013,
- 16) Warmińsko-Mazurski Regionalny Program Operacyjny 2014–2020, Zarząd województwa warmińsko-mazurskiego,
- 17) Strategia Rozwoju Województwa warmińsko-mazurskiego, Sejmik województwa warmińsko-mazurskiego,
- 18) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego,
- 19) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami, Zarząd województwa warmińsko-mazurskiego,
- 20) Program ochrony powietrza dla stref województwa warmińsko-mazurskiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu, Sejmik województwa warmińsko-mazurskiego,
- 21) Program Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10,
- 22) Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020,
- 23) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Braniewskiego,
- 24) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015,
- 25) Raporty o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 26) Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2012 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2013-2016,
- 27) Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032,
- 28) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pieniężno,
- 29) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego,
- 30) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pieniężno 2005-2015,
- 31) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pieniężno na lata 2007 - 2015 z perspektywą do roku 2020,
- 32) Program Gospodarki Wodno – Ściekowej Gminy Pieniężno na lata 2008 – 2015 .

**Prognoza oddziaływania na środowisko
do projektu "Programu ochrony
środowiska dla Gminy Pięńżno
na lata 2018 – 2021"**

Pięńżno, 2019

**Prognoza oddziaływania na środowisko
"Programu ochrony środowiska
dla Gminy Pieniężno
na lata 2018 – 2021"**

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Dominika Ścieżyńska

Michał Kozielski

Wiktor Zachar

13. Spis treści

1. Spis treści	3
2. Spis tabel	5
3. Spis rysunków	5
4. Podstawa prawna i cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko	5
5. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	6
6. Informacje o zawartości i głównych celach dokumentu	6
7. Metodyka sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko	7
8. Stan środowiska obszaru objętego programem	8
8.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	8
8.1.1 Ocena	stanu
8	
8.2 Zagrożenia hałas	10
8.2.1 Ocena stanu	10
8.2.1.1 Hałas przemysłowy	11
8.2.1.2 Hałas komunikacyjny	11
8.3 Pola elektromagnetyczne	12
8.3.1 Ocena stanu	12
8.4 Gospodarowanie wodami	12
1.1.1 Ocena stanu	13
8.4.1.1 Jednolite części wód podziemnych	13
8.4.1.2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	14
8.4.1.3 Jednolite części wód powierzchniowych	14
8.4.1.4 Zagrożenie powodziowe	20
8.5 Gospodarka wodno-ściekowa	20
8.5.1 Ocena stanu	20
8.6 Zasoby geologiczne	21
8.6.1 Ocena stanu	21
8.7 Gleby	22
8.7.1 Ocena stanu	22
8.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	23
8.8.1 Ocena stanu	23
8.9 Zasoby przyrodnicze	25
8.9.1 Ocena stanu	25
8.9.1.1 Formy ochrony przyrody	26
8.10 Zagrożenia poważnymi awariami	28
8.10.1 Ocena stanu	28

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	28
10. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne lub brak oddziaływania, na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	32
11. Informacje możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	39
12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	39
12.1Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu.....	39
12.2Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	39
12.3Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podsta	
12.4Ochrona zasobów naturalnych.....	40
12.5Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu	40
12.6Ochrona klimatu akustycznego	40
12.7Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków	41
12.8Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych.....	41
13. Metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia	41
14. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w dokumencie.....	42
15. Wykaz aktów prawnych.....	42
16. Bibliografia	44

14. Spis tabel

Tabela 1. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej za rok 2016 i 2017.....	9
Tabela 2. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [16].....	10
Tabela 3. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.....	13
Tabela 4. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.....	14
Tabela 5. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy.....	16
Tabela 6. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze Gminy.....	17
Tabela 7 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.....	20
Tabela 8. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.....	21
Tabela 9. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (w tym kompostownie i składowiska) w Regionie Północnym.....	23
Tabela 10. Instalacje przewidziane do zastępczej obsługi Regionu Północnego, w przypadku gdy instalacja regionalna uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.....	24
Tabela 11. Ilość wytworzonych odpadów na terenie Gminy w latach 2016-2017.....	25
Tabela 12. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Gminy.....	28
Tabela 13. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie Gminy.....	29
Tabela 14. Problemy w zakresie promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy.....	29
Tabela 15. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie gminy Pieniężno.....	29
Tabela 16. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy.....	29
Tabela 17. Problemy w zakresie obszaru interwencji „Gleby”.....	30
Tabela 18. Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy.....	30
Tabela 19. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Gminy.....	30
Tabela 20. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pieniężno na poszczególne komponenty środowiska.....	34

15. Spis rysunków

Rysunek 1 Podział województwa warmińsko-mazurskiego na strefy.....	9
Rysunek 2. Stacje telekomunikacyjne na terenie gminy Pieniężno.....	12
Rysunek 3. Zasięg występowania JCWPd i JCW względem Gminy Pieniężno (podział od 2015 r. – 172 JCWPd).....	15
Rysunek 4. Usytuowanie gminy Pieniężno na tle obszarów ochrony przyrody wraz z rozmieszczeniem złóż kopalin.....	22
Rysunek 5. Lokalizacja obszarów chronionych oraz pomników przyrody na terenie gminy Pieniężno.....	28

16. Podstawa prawna i cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018 – 2021”. Podstawą prawną przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest *Ustawa o*

udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1],

Konieczność opracowania *Prognozy* wynika z faktu, że w *Programie* przewidziano do realizacji przedsięwzięcia (zadania), które zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71 z późn. Zm.) zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Niniejsza *Prognoza* została zakwalifikowana do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 pkt 2 ustawy ooś.

Zakres *Prognozy* oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1].*

Celem *prognozy* oddziaływania na środowisko sporządzanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnych zmian w środowisku wynikających z realizacji działań zawartych w dokumencie. W *Prognozie* wskazuje się na charakter i zasięg potencjalnego oddziaływania, oraz wyznacza działania mające na celu zapobieganie/minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018 - 2021 została opracowana, ponieważ przewidziane są w nim do realizacji zadania, które zgodnie z polskim prawem zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, co jednocześnie obliguje organ opracowujący dokument do sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tego dokumentu.

Prognoza zawiera informacje o stanie środowiska, istotnych problemach ochrony środowiska oraz możliwym oddziaływaniu na środowisko dokumentu, dla którego jest sporządzana. W przypadku Programu ochrony środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018 - 2021 elementami środowiska, którymi wymagają interwencji są szczególnie gospodarka wodno – ściekowa, gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów oraz powietrze atmosferyczne.

Analiza pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 zadań ujętych w *Programie* ochrony środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018 - 2021, wykazała, że ich realizacja nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko.

18. Informacje o zawartości i głównych celach dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018 – 2021” zwanego w dalszej części „POŚ dla Gminy Pięczęno”. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ dla Gminy Pięczęno jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ dla Gminy Pięczęno stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Celem strategicznym POŚ dla Gminy Pięczęno jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska

przyrodniczego Gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w POŚ dla Gminy rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

POŚ dla Gminy Pieniężno zawiera:

- 1) omówienie i powiązanie celów zawartych w strategiach i programach wynikających z Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 2) charakterystykę ogólną Gminy;
- 3) ocenę stanu środowiska na terenie Gminy Pieniężno z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) wyznaczenie celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonej analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji;
- 5) harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych i monitorowanych omówienie systemu realizacji POŚ dla Gminy Pieniężno w zakresie prawidłowego zarządzania, monitorowania i finansowania.

19. Metodyka sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko

Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018 – 2021” przebiegało wieloetapowo i obejmowało kolejno:

- ocenę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym dokumentem, zawierającą analizę zasobów i walorów środowiska oraz jakości środowiska;
- ocenę potencjalnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze, w tym na zdrowie ludzi;
- opracowanie propozycji minimalizacji negatywnych skutków realizacji ustaleń dokumentu w obszarach, w których zidentyfikowano znaczące negatywne oddziaływania;
- opracowanie systemu monitorowania środowiskowych skutków wdrażania dokumentu strategicznego.

Opracowując Prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz metodę analogii środowiskowych. Ocenę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru gminy Pieniężno tj. studium literatury, informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Szczegółową analizę wpływu ustaleń POŚ dla gminy Pieniężno na środowisko opracowano wykorzystując metodę macierzy interakcji.

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018 – 2021” wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [1]. Ponadto zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z

Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo znak: WSTE.411.33.2018.GK z dnia 5 października 2018r.) oraz Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Olsztynie (pismo znak: ZS.9022.4.75.2018.W z dnia 5 października 2018r.).

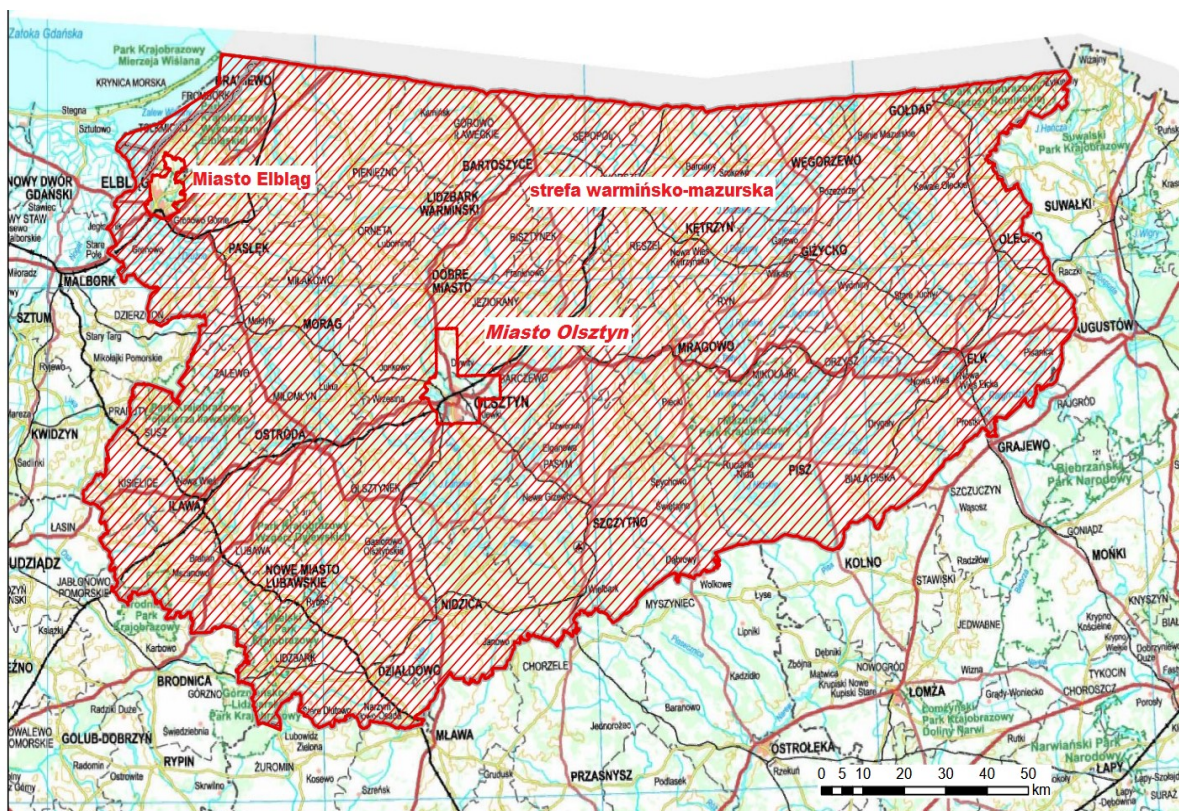
20. Stan środowiska obszaru objętego programem

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Ocena stanu

Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oceny jakości powietrza dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, który wyniki swoich badań przedstawia w corocznych raportach.

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości powietrza, zgodnie z art. 26 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* [1] jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących poziomów substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników analiz i ocen w zakresie przestrzegania norm jakości powietrza. WIOŚ w Olsztynie, w ramach systemów oceny jakości powietrza prowadzi pomiary stężeń: SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, CO, benzenu, O₃ oraz Pb, As, Cd, Ni i B(a)P w pyle PM₁₀ w powietrzu. Pomiary te wykonywane są w sposób ciągły (pomiar automatyczny) lub dobowy (pomiar manualny) w strefach, w których poziomy stężenie są wyższe od górnego progu oszacowania oraz w aglomeracjach o liczbie mieszkańców > 250 tys. Województwo warmińsko-mazurskie zostało podzielone na 3 strefy: miasto Olsztyn, miasto Elbląg i strefa warmińsko-mazurska.

Rysunek 9 Podział województwa warmińsko-mazurskiego na strefy.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r..

Na terenie gminy Pięno WIOŚ w Olsztynie nie wyznaczył punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy w tej samej strefie znajduje się w Ostródzie. Zgodnie z klasyfikacją stref, obszar Gminy znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej za rok 2016 i 2017.

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5} ¹	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ²	O ₃ ²
Kryterium ochrona zdrowia													
Rok 2016	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
Rok 2017	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin													
Rok 2016	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2
Rok 2017	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2016, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2017, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych

¹ wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji

² wg poziomu celu długoterminowego

- klasa B - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko dla PM_{2,5}),
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,
- klasa C1 - stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II,
- klasa D1 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

W strefie warmińsko-mazurskiej dla kryterium ochrony zdrowia odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych następujących substancji tj. benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu, zarówno w 2016 r. jak i w 2017 r. W przypadku benzo(a)pirenu, wynikowa klasa **C** jest efektem przekroczenia poziomu dopuszczalnego normy średniorocznej. Stężenia tego zanieczyszczenia ulegają rytmicznym zmianom w ciągu roku z uwagi na zwiększoną emisję w sezonie grzewczym, dlatego przekroczenia wynikają z poziomów notowanych w okresie zimowym. Z kolei w przypadku ozonu przekroczone jest stężenie i współczynnik AOT40 poziomu celu długotrwałego. Zakwalifikowano to zanieczyszczenie do klasy wynikowej **D2**.

Ponieważ na obszarze gminy Pieniężno nie są ulokowane żadne źródła emisji o szczególnych oddziaływaniach na środowisko, brakuje podstaw by przypuszczać, że wartości zanieczyszczeń środowiska na obszarze Gminy przewyższają wartości średnie oszacowane przez WIOŚ dla strefy, do której należy gmina Pieniężno. W związku z położeniem gminy Pieniężno w obrębie strefy warmińsko-mazurskiej, można spodziewać się na jej terenie zbliżonych stężeń zanieczyszczeń.

Dla kryterium ochrony roślin przekroczenia poziomu celu długoterminowego odnotowano jedynie dla ozonu. Strefa warmińsko-mazurska otrzymała klasę **D2** w 2016 roku i uległa polepszeniu w 2017 roku otrzymując klasę **D1**. Można na tej podstawie przypuszczać, że podobna sytuacja może mieć miejsce również na terenie gminy Pieniężno.

Zagrożenia hałasem

Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 ust. 2 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13]. Aktualnie obowiązujące poziomy hałasu w środowisku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [16].

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w [dB]	
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾	Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu

		LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- 3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Hałas przemysłowy

Źródłami hałasu przemysłowego są urządzenia i maszyny. Emitują one hałas o ograniczonym zasięgu oddziaływania i stanowią główną uciążliwość dla osób mieszkających w ich najbliższym otoczeniu. Na terenie Gminy przekroczenia norm hałasu powodowane mogą być przez pracujące maszyny rolnicze. Brak jest dużych zakładów przemysłowych.

Hałas komunikacyjny

Układ drogowy gminy tworzy system dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Przez obszar Gminy przebiegają istotne w skali regionu szlaki komunikacyjne, są to drogi wojewódzkie numer 507 (Braniewo - Pieniężno - Orneta - Dobrze Miasto), 510 (granica państwa - Lelkowo - Pieniężno), 512 (Pieniężno - Górowo Iławeckie - Bartoszyce - Szczurkowo).

Na terenie Gminy nie wyznaczono punktu monitoringu hałasu. Ze względu na wiejski charakter Gminy można stwierdzić, że na jej terenie nie występują przekroczenia norm.

Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów oraz coraz większe natężenie ruchu można przyjąć, że na terenie Gminy utrzymuje się tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Ruch prowadzony na pozostałych drogach jest niewielki i nie powoduje przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu.

Pola elektromagnetyczne

Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy Prawo ochrony środowiska* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Zgodnie z art. 122 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [14].

W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których między innymi prowadzi rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W 2012 roku WIOŚ w Olsztynie przeprowadził pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w 45 punktach pomiarowych w zakresie częstotliwości od 0,1 MHz do 3,0 GHz. Na terenie gminy Pieniężno nie umieszczono punktu pomiarowego. W żadnym z punktów pomiarowych objętych badaniem poziomu pól elektromagnetycznych w 2012 roku nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej określonej w rozporządzenia Ministra Środowiska (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m).

Sieć	Województwo	Miejscowość	Adres	Technologie	ID stacji	Ostatnia aktualizacja
Aero 2 (26017)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	LTE1800 LTE900	BT44399	3 miesiące, 2 tygodnie
Play (26006)	Warmińsko-mazurskie	Jeziorko - gm. Pieniężno	maszt własny	GSM1800 LTE1800 LTE800 UMTS900	BRA0401	6 miesięcy
Plus (26001)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	GSM900 UMTS900	BT44399	6 miesięcy
Play (26006)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Kościuszki 12 - maszt własny	GSM1800 GSM900 LTE1800 LTE2100 LTE2600 LTE800 UMTS2100 UMTS900	BRA0302	6 miesięcy, 1 tydzień
Orange (26003)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	GSM900 UMTS2100	2763	1 rok, 2 miesiące
T-Mobile (26002)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	GSM1800 GSM900 UMTS2100	30550	1 rok, 2 miesiące
NetWorks! (26034)	Warmińsko-mazurskie	Pieniężno	ul. Cmentarna 3 - dach elewatora	LTE1800	2763	1 rok, 8 miesięcy
T-Mobile (26002)	Warmińsko-mazurskie	Kiersiny - gm. Pieniężno	maszt własny	GSM900	30516	2 lata, 1 miesiąc
Orange (26003)	Warmińsko-mazurskie	Kiersiny - gm. Pieniężno	maszt własny	GSM900	10060	2 lata, 1 miesiąc

Rysunek 10. Stacje telekomunikacyjne na terenie gminy Pieniężno.

Źródło: <http://beta.btsearch.pl/bts/?query=pieni%C4%99%C5%BCno>

Gospodarowanie wodami

Zgodnie z *Ustawą Prawo Wodne* [9] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 4) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych;
 - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 5) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);
- 6) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych

Obszar gminy Pieniężno położony jest w granicach JCWPd nr 19 (PLGW200019) i 20 (PLGW700020). Ogólna charakterystyka danej JCWPd znajdującej się na obszarze Gminy znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 32. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Europejski kod JCWPd	PLGW200019	PLGW700020
	Nazwa JCWPd	19	20
Lokalizacja	Region wodny	Dolnej Wisły	Łyny, Węgorapy
	Nazwa dorzecza	Wisła	Jarftu, Pregoły, Świeżej
	RZGW	Gdańsk	Warszawa
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia pięter wodonośnych	<ul style="list-style-type: none"> • Q - wody porowe w utworach piaszczystych • Ng (pliocen) - wody porowe w utworach piaszczystych drobnoziarnistych • Ng - wody porowe w utworach piaszczystych • Pg - wody porowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Q - wody porowe w utworach piaszczystych • Pg - Ng - wody porowe w utworach piaszczystych
	Litologia	piaski,	Piaski, żwiry
	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	porowe,	porowe
	Średnia miąższość utworów wodonośnych	>30	>25
	Liczba pięter wodonośnych	2	2
	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej	ok. 15	Ok. 15
Antropopresja	Leje depresji (lej regionalny- lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.	głównie utwory piaszczyste	głównie utwory piaszczyste
	Ingresja lub ascenzja wód słonych do wód podziemnych	Leje depresji związane z poborem wód podziemnych - charakter lokalny	Leje depresji związane z poborem wód podziemnych - charakter lokalny
	Sztuczne odnawianie zasobów	brak	brak
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r.	dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	8 253,04	30847,22
	z odwodnienia kopalnianego	-	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]		375 026	1 048 000

Legenda: Q - czwartorzęd; Ng - Neogen; Pg - Paleogen;

Źródło: Dane Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego; Baza danych o Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych; „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd”.

Na podstawie informacji zawartych w „Aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (aPGW) oraz w „Raporcie o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012” wiemy, że stan ilościowy i jakościowy JCWPd nr 19 i 20 ocenia się jako **dobry, niezagrożony nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych**, zgodnie z zapisami art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW).

Tabela 33. Ocena stanu JCWPd na obszarze gminy Pieniężno.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)		Ocena stanu		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczony cel środowiskowy oraz termin osiągnięcia
Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	ilościowa	chemiczna		
PLGW200019	19	dobry	dobry	niezagrożona	utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego
PLGW700020	20	dobry	dobry	niezagrożona	utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego

Źródło: „Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły”; „Raport o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012”.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na terenie gminy Pieniężno brak jest Głównego Zbiornika Wód Podziemnych

Jednolite części wód powierzchniowych

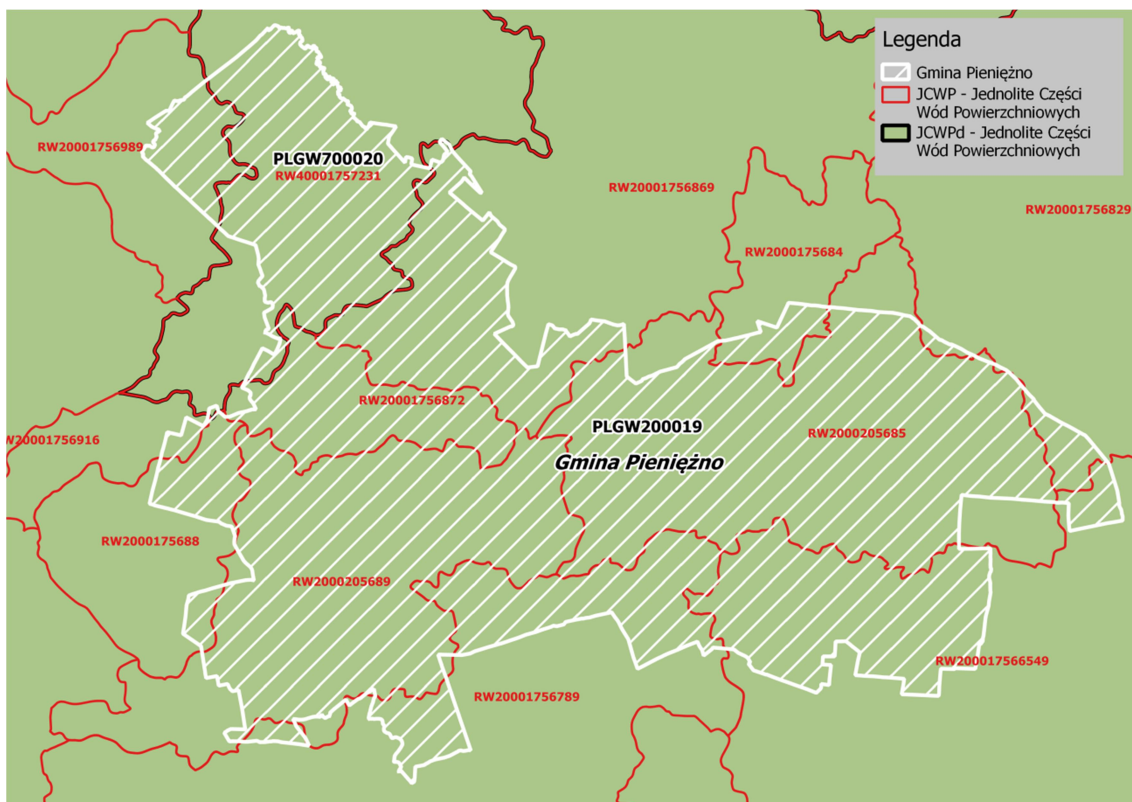
Gmina Pieniężno leży niemal w całości w zlewni rzeki Pasłęki uchodzącej do Zalewu Wiślanego. Najważniejszą rzeką jest Wałsza, prawobrzeżny dopływ Pasłęki, przepływająca przez gminę z północnego wschodu na południowy zachód. Rzeka i jej dopływy wyźłobiły rozgałęziony wąwóz o głębokości do 40 metrów.

Pozostały obszar gminy leży w zlewniach:

- rzeki Banówki (rzeka I rzędu uchodząca do Zalewu Wiślanego), odwadniającej północno-zachodnią część gminy;
- rzeki Młyńskiej Strugi (dopływ Pasłęki), odwadniającej południowe krańce gminy;
- rzeki Drwęcy Warmińskiej (dopływ Pasłęki), odwadniającej południowo – wschodnie krańce Gminy
- ciekłu wypływającego spod Pakoszy i stanowiącego lewobrzeżny dopływ Wałszy

Gmina Pieniężno jest niemal całkowicie pozbawiona jezior. Południowo-zachodnia granica Gminy przebiega brzegiem jeziora Tafty o powierzchni 84 ha

W Gminie występuje wiele niecek i zagłębień bezodpływowych i o utrudnionym odpływie wód. Największe tego typu obszary zostały zmeliorowane, ale pozostało jeszcze sporo miejsc, gdzie nadal zachodzą naturalne procesy torfotwórcze typowe dla terenów zabagnionych.

Rysunek 11. Zasięg występowania JCWPd i JCWP względem Gminy Pięczęno (podział od 2015 r. – 172 JCWPd).

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 34. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy.

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych (JCWP)		Lokalizacja			Status	Typ JCWP
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW		
1.	PLRW40001757231	Banówka do granicy państwa	Jarftu	Jarftu	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
2.	PLRW2000205689	Wałsza od Warny do ujścia	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	silnie zmieniona część wód	Rzeka nizinna żwirowa (20)
3.	PLRW20001756789	Młyńska Struga	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
4.	PLRW20001756829	Wałsza od źródeł do Katławki	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
5.	PLRW2000205685	Wałsza od Katławki do Warny bez Warny	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Rzeka nizinna żwirowa (20)
6.	RW20001756872	Burdula	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
7.	RW20001756916	Dopływ ze Strubna	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
8.	RW2000175688	Pakoszanka (Długobór)	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
9.	RW200017566549	Drwęca Warmińska od źródeł do dopływu z Mingajn z dopływem	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
10.	RW2000175684	Dopływ spod Dębowca	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
11.	RW20001756869	Warna	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)
12.	RW20001756989	Biebrza	region wodny Dolnej Wisły	obszar dorzecza Wisły	RZGW w Gdańsku	naturalna część wód	Potok nizinny piaszczysty (17)

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Tabela 35. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze Gminy

Lp	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Ocena stanu na podstawie oceny WIOŚ za rok 2016						Wyznaczony cel środowiskowy/termin osiągnięcia dobrego stanu
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP	
1.	RW40001757231	Banówka do granicy państwa	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021
<p>Derogacje: Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.</p>									
2.	RW2000205689	Wałsza od Warny do ujścia	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021
<p>Derogacje: Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021.</p>									
3.	RW20001756789	Młyńska Struga	Dobry	b.d	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak									
4.	RW20001756829	Wałsza od źródeł do Katławki	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	umiarkowany	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak									
5.	RW2000205685	Wałsza od Katławki do Warny bez Warny	b.d	b.d	b.d	b.d	Poniżej dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021

<p>Derogacje: Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.</p>										
6.	RW20001756872	Burdula						dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	
Derogacje: Brak										
7.	RW20001756916	Dopływ ze Strubna						zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021	
<p>Derogacje Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.</p>										
8.	RW2000175688	Pakoszanka (Długobór)						zły	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny / termin osiągnięcia stanu dobrego 2021	
<p>Derogacje Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.</p>										
9.	RW200017566549	Drwęca Warmińska od źródeł do dopływu z Mingajn z dopływem	Dobry					b.d	Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak										
10.	RW2000175684	Dopływ spod Dębowca						Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	
Derogacje: Brak										
11.	RW20001756869	Warna						Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	
Derogacje: Brak										

12	RW20001756989	Biebrza						Dobry	Dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Derogacje: Brak									

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Jarft i Ocena stanu JCWP w 2011 - 16 roku prowadzona przez WIOŚ w Olsztynie ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Na terenie gminy Pieniężno leży dwanaście JCWP. Tylko dwie z nich są monitorowane. W związku z tym w przeważającej większości brak jest informacji odnośnie stanu biologicznego, chemicznego, fizykochemicznego i hydromorfologicznego wód. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Jarft i Oceny stanu JCWP w 2011 - 16 roku prowadzonej przez WIOŚ w Olsztynie ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, siedem JCWP nie jest zagrożonych nieosiągnięciem celu środowiskowego. Terminy osiągnięcia celów środowiskowych pozostałych JCWP zostały przedłużone do 2021 roku.

Zagrożenie powodziowe

Występuje niewielkie prawdopodobieństwo zagrożenia powodzią na obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zbiornikami i ciekami wodnymi. Największe zagrożenie może wystąpić na przełomie zimy i wiosny, i jest związane z roztopami. Należy mieć jednak na uwadze, że zawsze istnieje możliwość wystąpienia lokalnych podtopień, spowodowanych gwałtownymi ulewami oraz w powiązaniu z niewystarczającą przepustowością kanalizacji, czy niedrożnością rowów melioracyjnych.

Gospodarka wodno-ściekowa

Ocena stanu

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej w 2017 roku wynosiła 84,5 km., a poziom zwodociągowania Gminy wynosił 71,9 %. W Gminie funkcjonują dwie stacje uzdatniania wody.

Tabela 36 Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.

Rok	2014	2015	2016	2017
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	82,7	85,2	85,2	84,5
Ilość przyłączy [szt.]	764	771	782	775
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	4 854	4 801	4 781	-
% ludności korzystającej z wodociągów	74,2	74,3	74,6	-
Woda dostarczana gospodarstwom domowym [dam ³]	172,3	167,0	174,0	204,0

Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej w roku 2017 wynosiła 34,8 km. Poziom skanalizowania w 2016 wynosił 54,1 %. W Gminie znajdują się dwie oczyszczalnie komunalna o przepustowości 50 m³/dobę.

Tabela 37. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy w latach 2014 - 2017.

Rok	2014	2015	2016	2017
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	34,8	34,8	34,8	36,1
Ilość przyłączy [szt.]	418	418	421	418
% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	54,1	53,9	54,1	-
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	3 538	3 486	3 465	3 905
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam³]	102,0	83,0	98,0	107,0

Źródło: Urząd Gminy, dane za lata 2014-2017.

Na terenie gminy Pieniężno ilość zbiorników bezodpływowych w roku 2016 wynosiła 271 sztuk, a przydomowych oczyszczalni ścieków w 2017 roku 38 sztuk.

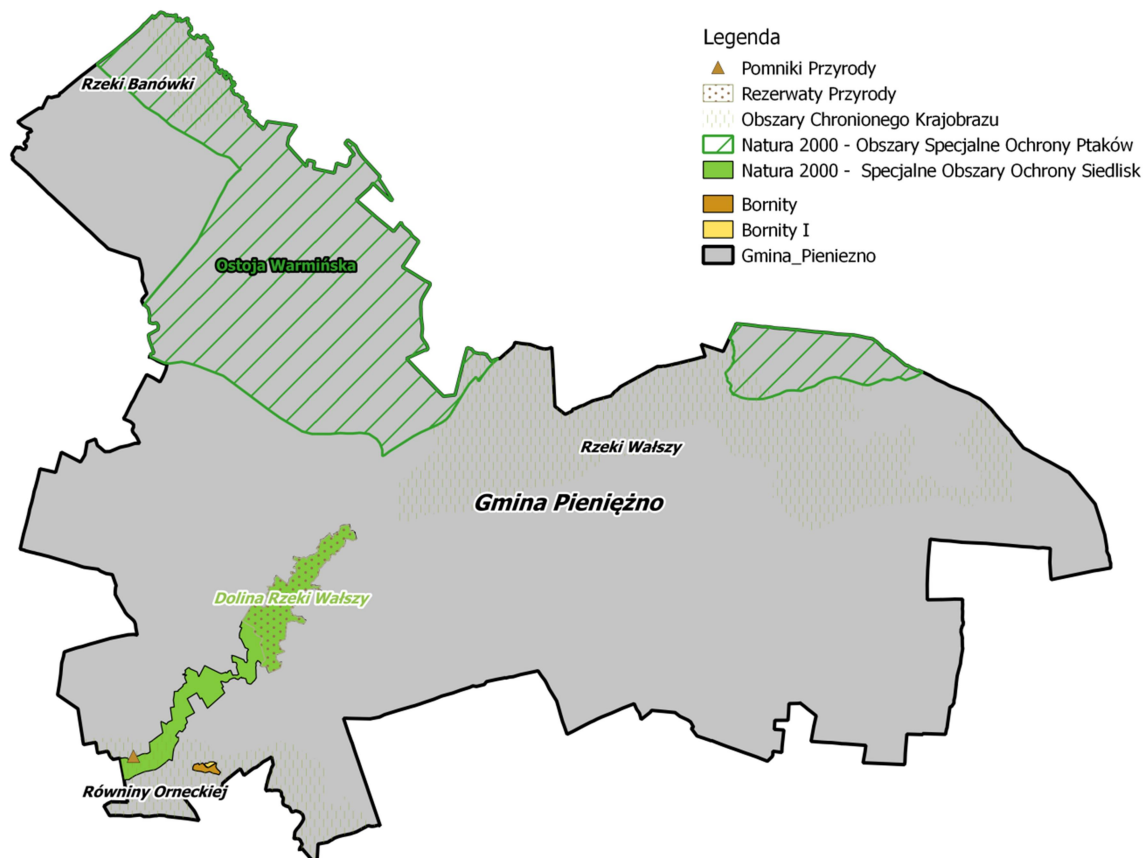
Zasoby geologiczne

Ocena stanu

Gmina Pieniężno leży w obszarze, objętym w plejstocenie najmłodszym zlodowaceniem – bałtyckim, które wywarło przemożny wpływ na dzisiejszą rzeźbę terenu i charakter czwartorzędowych utworów geologicznych. Dominującą powierzchniową formacją geologiczną są w gminie gliny morenowe z piaskami i głazami akumulacji lodowcowej. Na wschodzie i północnym wschodzie występują piaski i żwiry akumulacji rzeczno-lodowcowej. Na krańcach południowo-zachodnich utworami powierzchniowymi są piaski i żwiry strefy marginalnej łądolodu.

Na analizowanym obszarze występują 2 udokumentowane złoża surowców. Są to złoża nie oddziałujące na ochronę środowiska:

- 3) **złoże Bornity** – kredy,
- 4) **złoże Bornity I** – kredy, torfy.

Rysunek 12. Usytuowanie gminy Pięczęno na tle obszarów ochrony przyrody wraz z rozmieszczeniem złóż kopalin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Gleby

Ocena stanu

Historia geologiczna terenów Gminy zdeterminowała charakterystykę gleb w niej występujących. Dominującą powierzchniową formacją geologiczną są w gminie gliny morenowe z piaskami i głazami akumulacji lodowcowej. Na wschodzie i północnym wschodzie występują piaski i żwiry akumulacji rzeczno-lodowcowej. Na krańcach południowo-zachodnich utworami powierzchniowymi są piaski i żwiry strefy marginalnej lądolodu.

W związku z tym, na obszarach występowania glin zwałowych wytworzyły się przede wszystkim gleby brunatne właściwe, a na utworach piaszczysto-żwirowych – gleby rdzawe. W niewielkich zagłębieniach terenu i rozległych płytkich nieckach wykształciły się pokłady torfu a na nich – gleby torfowe lub mułowo-torfowe.

Na przeważającym obszarze występują gleby gruntów ornych z przewagą klas bonitacyjnych IVa i IV b. Gleby charakteryzują się okresowo odgórnie nadmiernym uwilgotnieniem oraz małą podatnością na degradację.

Na terenie gminy Pięczęno nie wyznaczono punktów monitoringu gleb w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Ocena stanu

Dnia 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku

w gminach oraz niektórych innych ustaw [6], która zmieniła system gospodarowania odpadami komunalnymi. Zmiany zostały również zawarte w przepisach nowej Ustawy o odpadach [7]. Do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowywane jest jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Gmina Pieniężno w podziale na regiony gospodarki odpadami położona jest w Regionie Północnym,

w którym wskazane zostały instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacje zastępcze. Gminy są zobowiązane do zorganizowania systemu odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Tabela 38. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (w tym kompostownie i składowiska) w Regionie Północnym.

Lp.	Lokalizacja	Podmiot eksploatujący instalacje	Rodzaj instalacji	Charakterystyka	Zdolność przerobowa roczna [Mg/rok]
Regionalne					
1	Elbląg	ZUO Sp. z o.o. Elbląg ul. Mazurska 42 82-300 Elbląg	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	część mechaniczna	70 000
				część biologiczna	48 500
			Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów	12 000 Mg/rok (w tym 4 000 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)
			Składowisko odpadów	kwatera II	419 000 m ³ pojemność pozostała* 385 000 m ³
2	Braniewo		Składowisko odpadów Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne 90 600 m ³	Składowisko odpadów Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne 90 600 m ³	Składowisko odpadów Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne 90 600 m ³
3	Elbląg	Elbląskie Przedsiębiorstw o Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Rawska 2-4 82-300 Elbląg	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 37 000 Mg/rok (w tym 3 200 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 37 000 Mg/rok (w tym 3 200 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 37 000 Mg/rok (w tym 3 200 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)
4	Braniewo	Wodociągi Miejskie Sp. z o.o. ul. Olsztyńska 10 14-500 Braniewo	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych 4 500 Mg/rok (w tym 300 Mg/rok dla	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów Kompostownia osadów ściekowych i innych odpadów

			odpadów zielonych i innych bioodpadów)	biodegradowalnych 4 500 Mg/rok (w tym 300 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)	biodegradowalnych 4 500 Mg/rok (w tym 300 Mg/rok dla odpadów zielonych i innych bioodpadów)
--	--	--	--	---	---

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.

Tabela 39. Instalacje przewidziane do zastępczej obsługi Regionu Północnego, w przypadku gdy instalacja regionalna uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn.

Właściciel /Zarządzający	Lokalizacja instalacji	Instalacja
ZUOK RUDNO Sp. z o.o. Rudno 17 14-100 Ostróda	Rudno/Zbożne	Instalacja mechaniczno biologicznego przetwarzania odpadów
	Rudno	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
		Składowisko odpadów
ZGOK Sp. z o.o. ul. Lubelska 53 10-410 Olsztyn	Olsztyn	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
Olsztyński Zakład Komunalny Sp. z o.o. ul. Lubelska 43D 10-410 Olsztyn	Łęgajny	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. ul. Zbożowa 8 11-200 Bartoszyce	Wysieka	Składowisko odpadów
		Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Bioelektra Group S.A. ul. Książęca 15 00-498 Warszawa	Różanki	Instalacja mechaniczno-cieplnego przetwarzania odpadów
NOVAGO Sp. z o.o. ul. Grzebskiego 10 06-500 Mława	Różanki	Składowisko odpadów
		Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” ul. Przemysłowa 61 13-200 Działdowo	Działdowo/ Zakrzewo	Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów
	Zakrzewo	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
		Składowisko odpadów
Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Warszawska 32 11-730 Mikołajki	Lubiewo, gm. Mikołajki	Kompostownia odpadów zielonych
Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe EURO INTEGRA Jarosław Ambroziak Ługwałd 42 11-001 Dywity	Ługwałd, gm. Dywity	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
	Kobiela, gm. Kiwity	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
DBAJ Marta Prychodko ul. Polna 25C 12-140 Świętajno	Świętajno	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Polfer Sp. z o.o. Bezledy 35A 11- 200 Bartoszyce	Bezledy, gm. Bartoszyce	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów
Gmina Olsztynek ul. Ratusz 1 11- 015 Olsztynek	Wilkowo	Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022

Wywozem odpadów komunalnych, wielkogabarytowych (zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego), popiołu, ulegających biodegradacji oraz prowadzeniem punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tzw. odpadów "problemowych") w Gminie zajmuje się firma „MISZEL” Sp. z o.o. mająca swoją siedzibę przy ul. Królewiecka w Pieniężnie. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w formie "GNIAZD" w frakcjach odpadów tworzywo sztuczne, papier, szkło obsługuje Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o. o. w Elblągu, ul. Mazurska 42. Pojemniki na przeterminowane leki umieszczone w aptekach obsługiwane są przez Pogotowie Sanitarно-Epidemiologiczne "Nowista" Spółka Cywilna, Al. Armii Krajowej 35, 43-300 Bielsko-Biała.

W poniższej tabeli przedstawiono ilości wytworzonych odpadów na terenie gminy Pieniężno w latach 2016 i 2017.

Tabela 40. Ilość wytworzonych odpadów na terenie Gminy w latach 2016-2017.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Rok	
		2016	2017
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	701,99	787,56
20 01 01	Papier i tektura	51,78	50,88
20 01 02	Szkło	83,2	97,64
20 01 39	Tworzywa sztuczne	16,4	150,24
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	21,50	21,78
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,088	0,19
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia		0,26
10 01 03	Zużyte opony	1,9	1,00
17 01 02	Gruz ceglany	0,22	-
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontu i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	1,6	2,58
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	-	0,12
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,10
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	-	3,14
08 03 18	Odpadowy toner drukarski inny niż wymieniony w 08 03 17	-	0,02
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 02, lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	-	0,16
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (odpady zielone)	53,36	68,64
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	80,62	71,96

System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Pieniężno obejmuje właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz nieruchomości niezamieszkałych, a na których powstają odpady komunalne. W 2017 roku zebrano łącznie 1256,27 Mg odpadów komunalnych z terenu gminy Pieniężno.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2412) Gmina jest zobowiązana do osiągnięcia wymaganych poziomów w poszczególnych latach. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania w roku 2017 został osiągnięty i wynosił 1,5%, przy ograniczeniu składowania do max 45% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

Gmina Pieniężno posiada także Program Usuwania Azbestu który w roku 2018 został zaktualizowany z uwagi na potrzebę dostosowania do obowiązujących wymogów.

Zasoby przyrodnicze

Ocena stanu

Na terenie Gminy występuje 250 gatunków flory. Należy wśród nich wyróżnić następujące gatunki: widłak jałowcowaty, buławik czerwony, wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, tojad dzióbaty. W drzewostanach znajdujących się na terenie gminy Pieniężno największy udział ma świerk pospolity, brzoza, dąb szypułkowy. Oprócz nich jako gatunki panujące występują: sosna

zwyczajna, grab zwyczajny, jesion wyniosły, olcha czarna, lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata i omszona. Wśród gatunków domieszkowych wyróżnia się: modrzew, buk, klon, wiąz, osikę i wierzbę.

Świat zwierzęcy jest reprezentowany przez gatunki rzadko występujące, wymagające ochrony. Należy do nich zaliczyć największego w kraju chrząszcza - ryjkowca rozpucza, występującego głównie w Karpatach i na Podkarpaciu. Spośród wielu gatunków ptaków na uwagę zasługuje zimorodek, występujący głównie nad wodami czystych rzek i jezior. Pozostałe gatunki reprezentowane są przez: sikory, dzięcioły, myszołowy, sowy uszate, słowiki, kowaliki, bociany czarne i inne. Spotkać można też tu sokoła wędrownego. Dużą liczbę ssaków stanowi zwierzyna łowna np.: jeleni szlachetny, sarna, dzik, jeź, jenot, wiewiórka, borsuk, kuna, okresowo na terenie gminy Pięczęno występuje także łoś.

Formy ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy to: obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, rezerwat przyrody.

Na terenie gminy Pięczęno znajdują się następujące obszary:

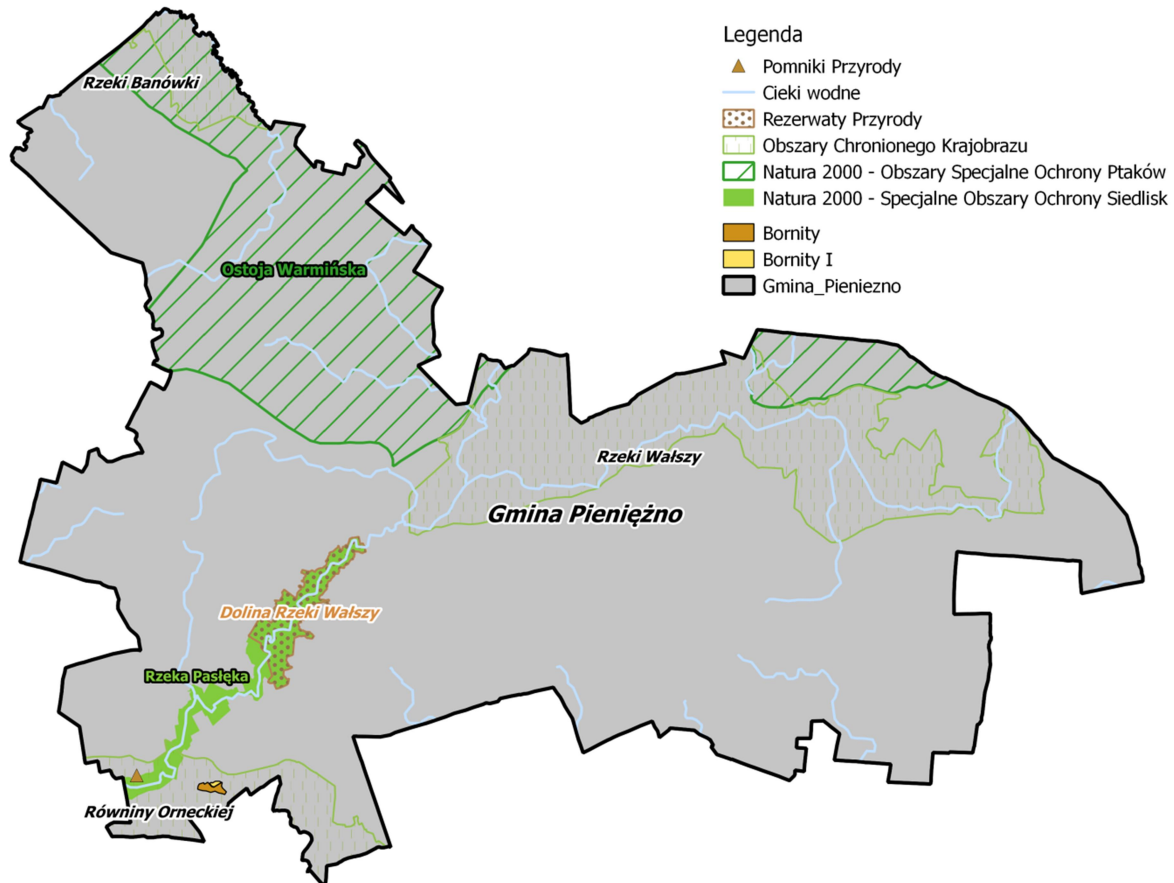
Obszary Chronionego krajobrazu:

- **Równiny Orneckiej** – elementami krajobrazotwórczymi są: tereny zwarte kompleksu leśnego, boru mieszanego, lokalnie suchego lub świeżego, wraz z terenami przyjeziernymi jeziora Tawty; tereny leśne krajobrazowego rezerwatu przyrody "Dolina Rzeki Wałszy"; tereny przyrzecza rzeki Wałszy, od miejscowości Wojnity do jej ujścia do Pasłęki. Rzeźba terenu jest w miarę płaska, porożcinana młodymi, erozyjnymi korytami różnych cieków wodnych. W krajobrazie dominują tereny leśne o siedliskach typu borowego. (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60).
- **Rzeki Banówki** – Elementami krajobrazotwórczymi są: - wąska dolina rzeki Banówki; - tereny upraw polowych. O charakterze krajobrazu decydują zarówno uwarunkowania przyrodnicze - dolina Banówki oraz cenne tereny leśne, jak i formy użytkowania gospodarczego (rolniczego i leśnego). (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60).
- **Rzeki Wałszy** – Elementami krajobrazotwórczymi są: - tereny leśne we wschodniej części w rejonie wsi Jeziorko, Wopy, Pawły oraz północno-zachodniej części, w rejonie wsi Pełty, Pajtuny, Wilknity; - kompleks łąk stale podmokłych w centralnej części obszaru, w rejonie wsi Pluty, Lubianka; - niecka rzeki Wałszy na odcinku od wsi Pełty do Pięczęna; - tereny upraw rolnych i użytków zielonych. Tereny leśne - lasy i bory mieszane, lokalnie lasy liściaste o podłożu wilgotnym lub o siedliskach olszowych - są mocno pofałdowane, z bogatą siecią krótkich cieków i podmokłości. (Dz. Urz. z 1985 r. Nr 10, poz. 60).

Natura 2000:

- **Rzeka Pasłęka** – Obszar obejmuje system rzeczno-jeziorno-doliny rzeki Pasłęki i niektórych jej dopływów, w tym Wałszy. Rzeka Pasłęka to druga pod względem długości rzeka Pojezierza Mazurskiego (211 km). Jedna z lepiej zachowanych rzek nizinnych, lokalnie z cechami rzek podgórskich. Przepływa przez tereny o bardzo zróżnicowanym ukształtowaniu. Podstawowym celem ochrony jest zachowanie siedlisk fauny wodnej, a w szczególności skójkę gruboskorupowej oraz bogatego zespołu ryb związanych z rzeką i pławów zasiedlających głównie zbiorniki dolinne. Ważne jest też zachowanie istniejącego korytarza ekologicznego.

- **Ostoja Warmińska** – należy do największych obszarów Natura 2000 w kraju. Stanowi fragment niziny położony w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, rozciągający się na długości ok. 115 km i szerokości 10–20 km wzdłuż granicy Polski z Rosją (obwód kaliningradzki). Za najcenniejsze walory awifaunistyczne ostoi warmińskiej uznaje się: najliczniejszą w Polsce populację bociana białego, orlika krzykliwego, żurawia,

gadożera, łabędzia krzykliwego, bąka, bociana czarnego, gągoła, bielika, błotniaka łąkowego, puchacza, zielonki, dzięcioła biało-grzbiatego, wąsatki, orlika grubodziobego, podgorzałki, gęgawy, kani rudej, kani czarnej, rybołowa, kropiatki, puszczyka uralskiego, włośchatki, kulika wielkiego, rybitwy biało-skrzydłej, dzięcioła trójpalczastego i białoszyjego, zauszniaka, rycyka, dudka, derkacza, przepiórki i gąsiorka. Na terenie ostoi występują także siedliska niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie; starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*; naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą i torfowiska przejściowe i trzęsawiska; grąd subatlantycki, środkowoeuropejski i subkontynentalny; bory i lasy bagienne; łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe; łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowy.

Pomniki przyrody:

- Drzewo, gatunek: Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*, opis: lipa zarośnięta krzakami; dziupla/szczelina o dł. ok. 0.8 m, mech - zlikwidowany (uchwała rady) jednak widniejący w zbiorach GDOŚ.

Rezerваты przyrody:

- **Dolina Rzeki Walszy** – krajobrazowy, o powierzchni 205,7400 ha. Typ ekosystemu: leśny i borowy, podtyp: lasy nizinne elementem ochrony rezerwatu jest zachowanie walorów krajobrazowych przełomowego odcinka doliny rzeki Walszy porośniętej typowo wykształconymi zbiorowiskami łągowymi i łągowymi. (M. P. z 1957 r. Nr 41, poz. 265).

Rysunek 13. Lokalizacja obszarów chronionych oraz pomników przyrody na terenie gminy Pieniężno.

Źródło: opracowanie własne.

Zagrożenia poważnymi awariami

Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b ustawy *Prawo ochrony środowiska* [1], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Ustawa *Prawo ochrony środowiska* [1] (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE L 197 z 24.07.2012, str. 1) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. z 2004 r. nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska.

Co roku GIOŚ w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii. W latach 2010-2013 (ostatni opublikowany raport za rok 2013) na terenie gminy Pieniężno jak i całego powiatu braniewskiego nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w POŚ dla gminy Pieniężno odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy.

Szczególnie istotny z punktu widzenia POŚ dla Gminy Pieniężno jest problem występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń substancji tj. ozonu i benzo(a)pirenu. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma głównie emisja komunikacyjna oraz emisja indywidualna tzw. „niska emisja”, której źródłem są domowe systemy grzewcze oraz niewielkie kotłownie pracujące na potrzeby zakładów produkcyjnych i budynków użyteczności publicznej, opalanych paliwami stałymi (koks, węgiel kamienny). Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 41. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">→ przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji tj. ozonu i benzo(a)pirenu,→ znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych wprowadzonych do powietrza, głównie dwutlenku węgla pochodzącego z ogrzewania gospodarstw domowych przy użyciu węgla kamiennego,→ emisja ze źródeł indywidualnych tzw. „niska emisja”, szczególnie w sezonie grzewczym,→ niski stopień udziału OZE, w tym brak	<ul style="list-style-type: none">→ zagrożenia dla zdrowia ludzi,→ zagrożenie dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (w tym sektor rolnictwa),→ zanieczyszczenia napływające z terenów sąsiednich.

wykorzystania OZE w budynkach należących do Gminy.	
--	--

Kolejnym problemem jest stale zwiększający się ruch pojazdów oraz stan techniczny nawierzchni. W zasięgu oddziaływania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, placówki oświatowe związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. Zatem narażone są tereny chronione akustycznie. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony gminy Pieniężno i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.

Tabela 42. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
→ brak punktu monitoringu poziomu hałasu komunikacyjnego, → zły stan techniczny części dróg.	→ brak rozwiązań technicznych służących minimalizacji narażenia na hałas, → pogarszający się stan dróg.

Kolejnym ważnym aspektem jest ochrona środowiska przed ponadnormatywnym poziomem promieniowania elektromagnetycznego. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 43. Problemy w zakresie promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
→ brak punktów pomiarowych.	→ zwiększająca się liczba źródeł PEM, → wzrost natężenia PEM.

Problemem ochrony środowiska istotnym z punktu widzenia POŚ dla Gminy jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 44. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie gminy Pieniężno.

Słabe strony	Zagrożenia
→ wody podziemne gromadzone w środku porowym (znaczna podatność na zanieczyszczenia), → zły stan jakościowy rzek.	→ infiltracja zanieczyszczeń do głównych poziomów wodonośnych, → niechęć społeczeństwa do wprowadzenia opłat za odprowadzenie wód opadowych.

Istotnym problemem z punktu widzenia ochrony środowiska jest niezadowolający stan gospodarki ściekami na terenie Gminy. Kluczowym czynnikiem jest tutaj słabo rozwinięta kanalizacja sanitarna. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 45. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
→ duża ilość zbiorników bezodpływowych (szamb) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, → brak pełnego skanalizowania obszaru Gminy.	→ brak możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w obrębie gospodarstw, na których zostaną stwierdzone niekorzystne warunki gruntowo-wodne, → awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników na ścieki – możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do wód gruntowych.

W zakresie zasobów geologicznych nie zdiagnozowano problemów istotnych z punktu środowiskowego. Wskazane podczas analizy SWOT słabe strony i zagrożenia dotyczą głównie

kwestii gospodarczych i ekonomicznych, niemniej jednak nie wpływają na pogorszenie istniejącego stanu środowiska gminy w tym zakresie.

Istotnym problemem z punktu widzenia ochrony środowiska jest stan gleb w Gminie. Kluczowym elementem ochrony jest tutaj świadomość ekologiczna rolników uprawiających ziemię. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: „Gleby”

Tabela 46. Problemy w zakresie obszaru interwencji „Gleby”.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → stosunkowo krótki okres wegetacyjny, → niska świadomość proekologiczna, → brak punktu monitoringu gleb na terenie Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> → obniżenie ilość gruntów ornych pod zasiewami, → pogorszenie jakości gruntów i wskaźnika bonitacji gleb, → niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie.

Kolejnym ważnym obszarem w którym zdiagnozowano problemy jest gospodarka odpadami na terenie Gminy. Pomimo sukcesywnego wzrostu świadomości mieszkańców gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami i objęcia zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych Gminy w dalszym ciągu występują problemy, które wymagają naprawy. Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 47. Problemy w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → niska świadomość ekologiczna mieszkańców – niski stopień segregacji odpadów u źródła, spalanie odpadów w kotłach domowych, pozbywanie się odpadów w sposób nielegalny wynikające z przyzwyczajęń, niewiedzy, → wysokie koszty dla mieszkańców związane z systemem gospodarowania odpadami → wysokie koszty unieszkodliwiania odpadów (np. zawierających PCB, przeterminowane środki ochrony roślin), nie wszyscy mieszkańcy są objęci systemem gospodarowania odpadami. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie gminy, → niska współpraca mieszkańców w kwestii segregacji odpadów, → nieosiągnięcie wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych i poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

W zakresie zasobów przyrodniczych wskazane podczas analizy SWOT słabe strony i zagrożenia dotyczą głównie kwestii zagospodarowania przestrzennego i ładu krajobrazowego oraz szczegółowej inwentaryzacji walorów przyrodniczych gminy Pieniężno.

Poniżej w tabeli przedstawiono zdiagnozowane w toku analizy słabe strony Gminy i zagrożenia w ramach obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 48. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Gminy.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → niskie wykorzystanie walorów krajobrazowych do celów rekreacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> → utrzymujący się niski wskaźnik wykorzystania walorów krajobrazowych do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej (brak rozbudowy szlaków turystycznych), → obniżenie wskaźnika lesistości gminy poprzez niewłaściwą gospodarkę leśną, → zagrożenie dla funkcjonowania obszarów objętych ochroną prawną nie posiadających opracowanych planów ochronnych lub planów zadań ochronnych.

Z uwagi na typowo rolniczy charakter gminy Pieniężno oraz brak występowania zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii nie odnotowano problemów w zakresie zagrożenia poważnymi awariami. Ponadto zgodnie z danymi WIOŚ na terenie Gminy w ostatnich latach nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

21. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne lub brak oddziaływania, na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Wyznaczone w POŚ dla gminy Pieniężno cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcjonalnym), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w POŚ dla Gminy mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [18]*, dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w *Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1]*. W ramach omawianej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2018-2021. Większość zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest problematyczne.

Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono **potencjalne** oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji POŚ dla Gminy Pieniężno na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono **potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne** na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

POŚ dla Gminy Pieniężno jest dokumentem ogólnym i nie opisuje szczegółowo zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program wskazuje jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wypełnienia zaleceń dokumentów wyższego szczebla. Należy pamiętać o uwzględnianiu zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Poniżej w tabeli dokonano oceny i analizy oddziaływania realizacji wyznaczonych w POŚ zadań na poszczególne komponenty środowiska.

OZNACZENIA:

 Potencjalne pozytywne oddziaływanie

 Potencjalne neutralne oddziaływanie

 Potencjalne negatywne oddziaływanie

B Bezpośrednie

P Pośrednie

S Stałe

Ch Chwilowe

W Wtórne

Sk Skumulowane

Tabela 49. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pięńszyno na poszczególne komponenty środowiska.

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza												
1.	Termomodernizacja budynków gminnych wraz z budową indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii							B, S	B, S			B, S
2.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z budową indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła, panele i kolektory fotowoltaiczne)							B, S	B, S			B, S
3.	Wymiana instalacji CO w budynkach należących do Gminy							B, S	B, S			B, S
4.	Wymiana nieekologicznych pieców na ogrzewane paliwami niskoemisyjnymi (gaz lub ekogroszek)							B, S	B, S			B, S
5.	Wdrażanie zapisów Programu ograniczania niskiej emisji							P, S, W	P, S, W			P, S, W
6.	Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych w budynkach należących do Gminy							P, S, W	P, S, W			P, S, W
7.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła							P, S, W	P, S, W			P, S, W
8.	Szkolenia dla pracowników Gminy w zakresie Eco Driving							P, S, W	B, S	P, S, W		B, S
9.	Budowa ścieżek rowerowych	B, S			B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	B, S
10.	Kontrola zakładów emitujących do powietrza benzo(a)pirenu oraz pył zawieszony PM10.								P, S, W			P, S, W
11.	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie emisji substancji do powietrza								P, S, W			P, S, W
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem												
12.	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej oraz współpraca z innymi zarządcami dróg w celu poprawy stanu infrastruktury dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej								B, S	B, S	B, S	B, S
13.	Kontrole źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości					P, S, W				P, S		P, S, W

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
											W	
	Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne											
14.	Tworzenie baz danych oraz rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól w środowisku											P, S, W
	Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami											
15.	Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych		B, S									
16.	Poprawa stanu istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	B, S
17.	Analiza wykorzystania wód z odwodnień i wód powierzchniowych											
18.	Racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia		B, S					B, S				
	Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa											
19.	Budowa i modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody	B, Ch	B, S									B, S
20.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w mieście Pieniężno		B, S									B, S
21.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	B, Ch	P, S, W									
22.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Pieniężno		B, S									B, S
23.	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	B, Ch	P, S, W									
24.	Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących	B, Ch	P, S, W									
25.	Regularny wywóz nieczystości płynnych		P, S, W									P, S, W
26.	Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia i oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa z częstotliwością raz w roku		P, S, W									P, S, W
	Obszar interwencji: Gleby											

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
27.	Kompleksowa rekultywacja terenów zdewastowanych i zdegradowanych	B, S						P, S, W				
28.	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	P, S, W						P, S, W				
29.	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W					P, S, W
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów												
30.	Likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych	B	B	P	P	P	P					P
31.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	P, S, W							B, S			B, S
32.	Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska											
33.	Przeprowadzenie przetargów w gminach na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości											P, S, W
34.	Zawieranie umów z przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości											P, S, W
35.	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami											P, S, W
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze												
36.	Budowa infrastruktury turystycznej (pola biwakowe, ścieżki rowerowe, drogi dojazdowe, zagospodarowanie rzek)	B, Ch, Sk	B, Ch, Sk	B, Ch, Sk	B, Ch, Sk	B, Ch, Sk	B, Ch, Sk			B, Ch, Sk	B, Ch, Sk	P, S, W
37.	Poprawa estetyki i rewaloryzacja miejscowości	P, S, W									P, S, W	P, S, W
38.	Wykonanie inwentaryzacji i/lub waloryzacji zasobów przyrody			P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W					
39.	Budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony			P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W					

W POŚ dla Gminy Pieniężno w ramach ochrony powierzchni ziemi i krajobrazu wyznaczono cele, kierunki i zadania administracyjne jak i inwestycyjne. Większość zadań zapisanych w POŚ dla Gminy będzie miała charakter neutralny lub potencjalnie pozytywny na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja niektórych zadań może spowodować wystąpienie potencjalnych oddziaływań bezpośrednich i chwilowych oraz pośrednich, stałych i wtórnych. Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Pieniężno zadania **nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu** na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych. **Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne** zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym) oraz zadaniach związanych z remontem, przebudową, adaptacją, termomodernizacją istniejących obiektów budowlanych.

Wyznaczone w POŚ dla Gminy Pieniężno zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na zasoby przyrodnicze Gminy. **Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne** zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym) oraz zadaniach związanych z przebudową dróg. Wszystkie działania w Programie z zakresu ochrony przyrody mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz powstrzymanie systematycznie postępującej fragmentacji ekosystemów.

Na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w POŚ dla Gminy Pieniężno będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową nowej infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne **nie przewiduje się znaczącego oddziaływania** na ten komponent środowiska.

Zadania wyznaczone w POŚ dla Gminy Pieniężno **nie będą mieć znaczącego wpływu** na jakość powietrza atmosferycznego i klimat.

Wyznaczone w POŚ dla Gminy Pieniężno zadania będą mieć w większości **neutralne lub pozytywne oddziaływanie** na krajobraz kulturowy i zabytki.

Dodatkowo oceniono, że wyznaczone POŚ dla Gminy zadania **będą mieć pozytywny długoterminowy** wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne. W POŚ wpisany jest szereg projektów nie inwestycyjnych i inwestycyjnych mających pozytywny wpływ na ludzi tj. ograniczenie emisji gazów i pyłów do powietrza, ograniczenie emisji hałasu do środowiska.

W związku z realizacją projektów inwestycyjnych mogą pojawić się uciążliwości związane z emisją hałasu oraz emisją gazów i pyłów do powietrza na etapie realizacji. Przewiduje się, że oddziaływanie zakończy się z chwilą ustania robót oraz będzie to oddziaływanie w granicach terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny. Ponadto nie przewiduje się, aby działania te mogły

zagrozić życiu i zdrowiu ludzi i pogarszać warunki życia. Ocenia się, że inwestycje **pozytywnie długoterminowo** wpłyną na podniesienie standardu życia mieszkańców Gminy.

22. Informacje możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Program ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018 - 2021 nie przewiduje realizacji zadań, które miałyby oddziaływanie transgraniczne.

23. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu

Podczas prowadzenie robót ziemnych i prac budowlanych wskazuje się na właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchniczej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów).

Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną i powierzchnią biologicznie czynną.

Zamierzenia inwestycyjne należy prowadzić w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu środowiska glebowego substancjami chemicznymi. Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji.

Negatywne oddziaływanie powinno być również minimalizowane na etapie prowadzenia eksploatacji inwestycji. Wskazuje się na właściwe zagospodarowanie ścieków socjalno – bytowych, gospodarczych oraz wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych poprzez zastosowanie systemów kanalizacji sanitarnej i systemów kanalizacji deszczowej lub gromadzenie w szczelnych zbiornikach bezodpływowych. W zakresie gospodarki odpadami (odpady budowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Zatem odpady będą przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność w zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia.

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [18]* konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz obszaru. Przed każdą inwestycją, nie tylko wymagającą sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko, wskazuje się na potrzebę oceny wpływu inwestycji na krajobraz.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W związku ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na

etapie eksploatacji. Właściwa gospodarka wodno-ściekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy o ochronie przyrody*

W zakresie *Ochrony różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody [4]*, w tym obszarów Natura 2000 wskazuje się na lokalizację w miarę możliwości inwestycji poza obszarami chronionymi.

W przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt w obiektach przeznaczonych do remontu, adaptacji, termomodernizacji, usuwania pokryć azbestowych itp. należy stwierdzić czy gatunki podlegają ochronie prawnej. W sytuacji występowania siedlisk gatunków chronionych wskazuje się na potrzebę uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu niszczenia takich siedlisk, które wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie. Ww. zezwolenie określa termin wykonania prac (poza okresem lęgowym), jak również wskazuje warunki przeniesienia gniazd w stosowne miejsce. W przypadku stwierdzenia w obiekcie gatunków chronionych ptaków prace należy prowadzić poza okresem lęgowym, a w przypadku nietoperzy poza okresem lęgu i odchowania. Po przeprowadzeniu prac należy w miarę możliwości zachować możliwość gniazdowania i schronienia obecnych w obiekcie gatunków zwierząt. W przypadku braku takiej możliwości należy zapewnić zwierzętom schronienie zastępcze w miejscu bytowania (budki, boksy itp.).

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji.

Ochrona zasobów naturalnych

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Działalność gospodarcza winna być prowadzona z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT). Istotnym jest prowadzenie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki.

Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego, prowadzenie przerw w pracy pojazdów mechanicznych, eliminowanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym.

Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczenia wpływu na klimat akustyczny wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń

emitujących hałas, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym, prowadzenie działalności wyłącznie w porze dziennej, prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych.

Zgodnie z *Ustawą Prawo Ochrony Środowiska* [2] w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska (na podstawie pomiarów własnych, pomiarów wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub podmiotu zobowiązanego do ich przeprowadzenia), że wyniku prowadzonej działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla danej instalacji.

Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków

W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, na terenach ochrony zgodnie z *Ustawą o ochronie zabytków* [8] wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto na podstawie cytowanej wyżej ustawy konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych

W zakresie *ochrony zdrowia i życia ludzi* wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu. Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie na zdrowie i życie ludzi. Ponadto zastosowanie najnowszych dostępnych technologii (BAT) przy prowadzeniu inwestycji, stosowanie się do zasad bhp, ogrodzenie obszaru przed wtargnięciem osób trzecich pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich.

24. Metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie Programu Ochrony Środowiska wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 4) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań)
- 5) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji
- 6) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych

zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych.

Ponadto jako główne narzędzie służące analizie skutków realizacji zadań POŚ dla Gminy należy wskazać system Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska [2] stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Monitoring, powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami Ustawy Prawo Ochrony Środowiska [2], co najmniej w cyklu dwuletnim. System oceny skutków środowiskowych realizacji POŚ dla Gminy powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji.

Oprócz monitoringu państwowego, jako narzędzie służące monitorowaniu skutków funkcjonowania obiektów i urzędzeń w środowisku należy wskazać analizę (monitoring) porealizacyjny - instrument mający na celu praktyczną weryfikację ustaleń/zaleceń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

25. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w dokumencie

Z uwagi na fakt, że dla realizacji zadań ujętych w Programie nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko, nieuzasadnione jest proponowanie działań alternatywnych. Alternatywą dla rozwiązań zawartych w dokumencie może być tzw. wariant zerowy czyli brak realizacji zaplanowanych zadań. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku wyboru tego wariantu, stan środowiska może ulec pogorszeniu.

26. Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 poz. 1405 – tekst jednolity)
- [2] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018r., poz. 799 – tekst jednolity)
- [3] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017r., poz. 1073 – tekst jednolity)
- [4] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018, poz. 1614 – tekst jednolity);
- [5] Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2017r., poz. 1161 – tekst jednolity)
- [6] Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015r., poz. 774)
- [7] Ustawa z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2018r., poz. 1398)
- [8] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2017r., poz. 2187 – tekst jednolity)
- [9] Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017r., poz. 1566);
- [10] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2018r., poz.992 – tekst jednolity)
- [11] Ustawa z dnia 13 września 1999r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2018r., poz. 1454 – tekst jednolity)
- [12] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2017r., poz. 2126 – tekst jednolity.)
- [13] Ustawa z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1330 – tekst jednolity)

- [14] Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2018 poz. 994 – tekst jednolity)
- [15] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018r., poz. 1307))
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031)
- [17] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112 – tekst jednolity)
- [18] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U.2003 Nr 192, poz. 1883).
- [19] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 71 – tekst jednolity)
- [20] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochronie gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r., poz. 1409)
- [21] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014, poz. 1408)
- [22] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016r., poz. 2183)
- [23] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite (Dz. U. 2002r., nr 109 poz. 962 z późn. zm)
- [24] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. 2016, poz. 1395)
- [25] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014r., poz. 1800)

27. Bibliografia

- 33) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 34) Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013
- 35) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2017
- 36) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 37) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013
- 38) Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku), Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, 2013
- 39) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2012
- 40) Polityka energetyczną Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009
- 41) Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 42) Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2015
- 43) Krajowy plan gospodarki odpadami 2016
- 44) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015
- 45) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2016
- 46) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014
- 47) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 48) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2013
- 49) Warmińsko-Mazurski Regionalny Program Operacyjny 2014–2020, Zarząd województwa warmińsko-mazurskiego
- 50) Strategia Rozwoju Województwa warmińsko-mazurskiego, Sejmik województwa warmińsko-mazurskiego
- 51) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego
- 52) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami, Zarząd województwa warmińsko-mazurskiego
- 53) Program ochrony powietrza dla stref województwa warmińsko-mazurskiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu, Sejmik województwa warmińsko-mazurskiego
- 54) Program Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10
- 55) Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020
- 56) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015
- 57) Raporty o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

- 58) Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Pieniężno na lata 2009-2012 z uwzględnieniem kierunków działań w latach 2013-2016
- 59) Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Pieniężno na lata 2009-2032
- 60) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pieniężno
- 61) Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
- 62) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pieniężno 2005-2015
- 63) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pieniężno na lata 2007 - 2015 z perspektywą do roku 2020
- 64) Program Gospodarki Wodno – Ściekowej Gminy Pieniężno na lata 2008 – 2015

Warszawa, 24.04.2018 r.
(miejscowość, data)

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 19 a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017 r., poz. 1405), w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:

- *ukończyłam/-lem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze:
- a) nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych;
 - b) nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
 - c) nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska;
 - d) nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych
- *ukończyłam/-lem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracy w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub brałam/-lem udział w przygotowaniu co najmniej 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma/-my odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

(podpis autora raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku zespołu autorów – kierującego tym zespołem)

*niewłaściwe skreślić

***PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
WRAZ Z UZASADNIENIEM DO PROJEKTU
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY PIENIĘŻNO
NA LATA 2018-2021”***

Pieniężno, 2019

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA PRAWNA.....	2
2. CEL OPRACOWANIA I UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU.....	2
3. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	4
4. OPINIE ORGANÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 57 I 58 USTAWY OOŚ.....	5
5. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI	5
6. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE.....	5
7. PROPOZYCJE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU	5

1. PODSTAWA PRAWNA

Konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021” wynika bezpośrednio z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz.U. 2017 poz. 1405) zwanej dalej *Ustawą ooś*.

W ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021” zgodnie z art. 51 ust. 2 *Ustawy ooś*. Zawartość i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został ustalony z organami, o których mowa w art. 57 i 58 *Ustawy ooś* tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismem znak: WOOŚ.411.74.2018.AD z dnia 10 lipca 2018r.) i Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Olsztynie (pismem znak: ZNS.9022.4.53.2018 SGz dnia 19 lipca 2018r.).

Zgodnie z art. 55 ust. 3 *Ustawy ooś* do przyjętego „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021” załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 *Ustawy ooś*;
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Ponadto w związku z tym, że procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko odbywa się z udziałem społecznym, organ opracowujący projekt dokumentu zgodnie z art. 42 pkt. 2 *Ustawy ooś* dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

2. CEL OPRACOWANIA I UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021”. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ dla Gminy Pieniężno jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ dla Gminy Pieniężno stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Celem strategicznym POŚ dla Gminy Pieniężno jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Pieniężno, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on

osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w POŚ dla Gminy Pieniężno rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. POŚ dla Gminy Pieniężno jest wypełnieniem obowiązku Gminy Pieniężno w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala władzom Gminy na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Przyjęcie POŚ dla Gminy Pieniężno jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

POŚ dla Gminy Pieniężno zawiera:

- 1) Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla [4]
- 2) charakterystykę ogólną gminy Pieniężno
- 3) ocenę stanu środowiska na terenie Gminy Pieniężno z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami.
- 4) wyznaczenie celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonej analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji
- 5) harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych i monitorowanych
- 6) omówienie systemu realizacji POŚ dla Gminy Pieniężno w zakresie prawidłowego zarządzania, monitorowania i finansowania

Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021” przebiegało wieloetapowo i obejmowało kolejno:

- ocenę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym dokumentem, zawierającą analizę zasobów i walorów środowiska oraz jakości środowiska;
- ocenę potencjalnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze, w tym na zdrowie ludzi;
- opracowanie propozycji minimalizacji negatywnych skutków realizacji ustaleń dokumentu w obszarach, w których zidentyfikowano negatywne oddziaływania;
- opracowanie systemu monitorowania środowiskowych skutków wdrażania dokumentu strategicznego.

Opracowując Prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz metodę analogii środowiskowych. Ocenę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru gminy Pieniężno tj. studium literatury, informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Szczegółową analizę wpływu ustaleń projektu POŚ dla gminy Pieniężno na środowisko opracowano wykorzystując metodę macierzy interakcji.

Na etapie oceny wpływu projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021” i sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie i warunki życia ludzi, w związku z czym nie wyznaczono rozwiązań alternatywnych. Ze wstępnych ustaleń niniejszej Prognozy wynika, że większość wyznaczonych w POŚ dla Gminy Pieniężno działań będzie miała charakter pozytywny i długoterminowy. Założeniem POŚ było wskazanie takich działań i wyznaczenie takich celów i kierunków interwencji, aby stopniowo rozwiązywać zdiagnozowane problemy środowiskowe i wprowadzać środki zaradcze i naprawcze.

3. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko identyfikuje potencjalne zagrożenia wynikające z realizacji wyznaczonych w POŚ dla gminy Pieniężno zadań i kierunków w ramach poszczególnych obszarów interwencji. Prognoza jednocześnie wskazuje działania mające na celu zapobieganie, ograniczenie do minimum oraz kompensacje przyrodniczą skutków realizacji projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pieniężno na lata 2018-2021”. Zastosowanie się do ustaleń wskazanych w Prognozie wynikających wielokrotnie z regulacji prawnych pozwoli na właściwą ochronę środowiska i krajobrazu oraz ochronę zdrowia i życia ludzi przed potencjalnym oddziaływaniem wynikającym z realizacji zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych.

Zaproponowane zadania mogą być realizowane w oparciu o różne warianty techniczne, technologiczne, środowiskowe, społeczne, gospodarcze itp., które wymagają indywidualnego podejścia na etapie prac koncepcyjnych. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych. Dlatego przed przystąpieniem do konkretnych działań należy rozważać warianty alternatywne tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

4. OPINIE ORGANÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 57 I 58 USTAWY OOŚ

Zgodnie z art. 54 ust. 1 *Ustawy ooś* projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018-2021” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został przekazany do opiniowania przez organy, o których mowa w art. 57 i 58 *Ustawy ooś*.

W ramach procedury opiniodawczej organy wydały swoje opinie tj. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismem znak: WSTE.410.67.2018.GK z dnia 21 grudnia 2018r) i Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Olsztynie (pismem znak: ZNS.9022.4.95.2018.W z dnia 21 grudnia 2018r.). Organy zaopiniowały dokumenty pozytywnie z jedną uwagą WMPWIS wprowadzając zadanie polegające na rozbudowie sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Pięczęno co zostało uwzględnione.

5. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Zgodnie z art. 54 ust. 2 *Ustawy ooś* w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko został zapewniony udział społeczny. Informację o rozpoczęciu procesu konsultacji społecznych oraz wyłożeniu dokumentów do publicznego wglądu podano do wiadomości poprzez obwieszczenie na Biuletynie Informacji Publicznej, stronie internetowej gminy Pięczęno oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy. Konsultacje społeczne dokumentów trwały 21 dni do dnia 21 grudnia 2018r.

W ramach przeprowadzonych konsultacji do projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018-2021” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko nie wpłynęły uwagi.

6. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

Nie przeprowadzono postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko. Prognoza wskazuje, że w wyniku realizacji zapisów projektu „Programu ochrony środowiska dla Gminy Pięczęno na lata 2018-2021” nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne.

7. PROPOZYCJE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie Programu Ochrony Środowiska wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 7) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań)
- 8) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji

9) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych. Dlatego dla każdego z przedstawionych w POŚ dla Gminy Pięczęno wskaźników monitorowania podano jego źródło, co znacznie ułatwi proces kontroli i weryfikacji założonych efektów środowiskowych.

Ponadto jako główne narzędzie służące analizie skutków realizacji zadań POŚ dla Gminy Pięczęno należy wskazać system Państwowego Monitoringu Środowiska. *Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska* (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 799) stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Monitoring, powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska*, co najmniej w cyklu dwuletnim. System oceny skutków środowiskowych realizacji POŚ dla Gminy Pięczęno powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji.

Oprócz monitoringu państwowego jako narzędzie służące monitorowaniu skutków funkcjonowania obiektów i urządzeń w środowisku należy wskazać analizę (monitoring) porealizacyjny - instrument mający na celu praktyczną weryfikację ustaleń/zaleceń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

